

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОМИСИЯ ЗА ЗАЩИТА НА ЛИЧНИТЕ ДАННИ

Г О Д И Ш Е Н О Т Ч Е Т

на Комисията за защита на личните данни
за дейността ѝ през 2014 година

на основание чл. 7, ал. 6 от Закона за защита на личните данни

СЪДЪРЖАНИЕ

I.	Увод	5
II.	Регистрация на администратори на лични данни и на водените от тях регистри на лични данни	6
III.	Защита правата на физическите лица при обработване на личните им данни	10
IV.	Статистика и анализ на контролната и административнонаказателната дейност	26
V.	Контролна дейност върху политически субекти	38
VI.	Производства по изразяване на становища и разрешаване предоставянето на данни в трети държави	49
VII.	Обучение в областта на защитата на личните данни	62
VIII.	Реализация на проекти с национално и международно финансиране	68
IX.	КЗЛД – наблюдаващ орган относно сигурността на данните съгласно Закона за електронните съобщения	74
X.	Институционално взаимодействие. Партньорство с представители на медиите и информационна дейност	76
XI.	Международна дейност. Реформа в областта на защитата на личните данни	81
XII.	Административен капацитет и финансови ресурси	93
XIII.	Цели и приоритети на КЗЛД за 2015 година	100

Списък на използваните съкращения

АЛД	–	Администратор на лични данни
АНП	–	Административнонаказателно производство
АПК	–	Административнопроцесуален кодекс
АССГ	–	Административен съд – София-град
АУАН	–	Акт за установяване на административно нарушение
БНБ	–	Българска народна банка
ВАС	–	Върховен административен съд
ГД ГРАО	–	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
ГПК	–	Граждански процесуален кодекс
ДАЗД	–	Държавна агенция за закрила на детето
ДАНС	–	Държавна агенция „Национална сигурност“
ДОПК	–	Данъчно-осигурителен процесуален кодекс
ДР	–	Допълнителни разпоредби
ЕГН	–	Единен граждански номер
еРАЛД	–	Електронната система на КЗЛД за регистрация на администратори на лични данни
ЕС	–	Европейски съюз
ЕТ	–	Едноличен търговец
ЗАНН	–	Закон за административните нарушения и наказания
ЗБЛД	–	Закон за българските лични документи
ЗГР	–	Закон за гражданската регистрация
ЗДБРБ	–	Закон за държавния бюджет на Република България
ЗДвП	–	Закон за движение по пътищата
ЗДОИ	–	Закон за достъп до обществена информация
ЗДС	–	Закон за държавната собственост
ЗЕС	–	Закон за електронните съобщения
ЗЗД	–	Закон за задълженията и договорите
ЗЗЛД	–	Закон за защита на личните данни
ЗМВР	–	Закон за Министерството на вътрешните работи
ЗМИП	–	Закон за мерките срещу изпирането на пари
ЗОП	–	Закон за обществените поръчки
ЗП	–	Задължително предписание

ЗПУГДВМС	– Закон за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление
ЗСч	– Закон за счетоводството
ЗУТ	– Закон за устройство на територията
ЗЧОД	– Закон за частната охранителна дейност
ИК	– Изборен кодекс
ИПА	– Институт по публична администрация
КА	– Констативен акт
КЕП	– Квалифициран електронен подпис
КЗ	– Кодекс за застраховането
КЗЛД	– Комисия за защита на личните данни
КП	– Коалиция от партии
МВР	– Министерство на вътрешните работи
МВнР	– Министерство на външните работи
МПС	– Моторно превозно средство
МТИТС	– Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
НАП	– Национална агенция за приходите
НБД „Население“	– Национална база данни „Население“
НП	– Наказателно постановление
НПК	– Наказателно-процесуален кодекс
НПО	– Неправителствена организация
ОИК	– Общинска избирателна комисия
ОЛАФ	– Европейска служба за борба с измамите
ПДКЗЛДНА	– Правилник за дейността на КЗЛД и на нейната администрация
ППЗМИП	– Правилник за прилагане на Закона за мерките срещу изпирането на пари
ПП	– Политическа партия
РИК	– Районна избирателна комисия
СУМПС	– Свидетелство за управление на моторно превозно средство
ТД на НАП	– Териториална дирекция на Националната агенция за приходите
ЦИК	– Централна избирателна комисия
ЧСИ	– Частен съдебен изпълнител
ЮЛ	– Юридическо лице

I. Увод

Настоящият отчет за дейността на Комисията за защита на личните данни (КЗЛД) е изготвен на основание чл. 7, ал. 6 от Закона за защита на личните данни (ЗЗЛД) и обхваща периода от 01.01.2014 г. до 31.12.2014 г.

В отчета са представени информация и анализ на основните направления на дейност на институцията през посочения отчетен период, като акцент е поставен върху дейностите по регистрация на администраторите на лични данни (АЛД) и на водените от тях регистри, проверките на сигнали и разглеждането на жалби от граждани, реализираната контролна дейност на КЗЛД, както и изразяването на становища по въпроси, свързани със защитата на данните. Специално внимание е отделено на дейностите по линия на международното сътрудничество, провеждането на обучения в областта на защитата на личните данни и изпълняването на проекти, финансирани по европейски програми.

Отчетени са административният капацитет и финансовото състояние на КЗЛД през 2014 г.

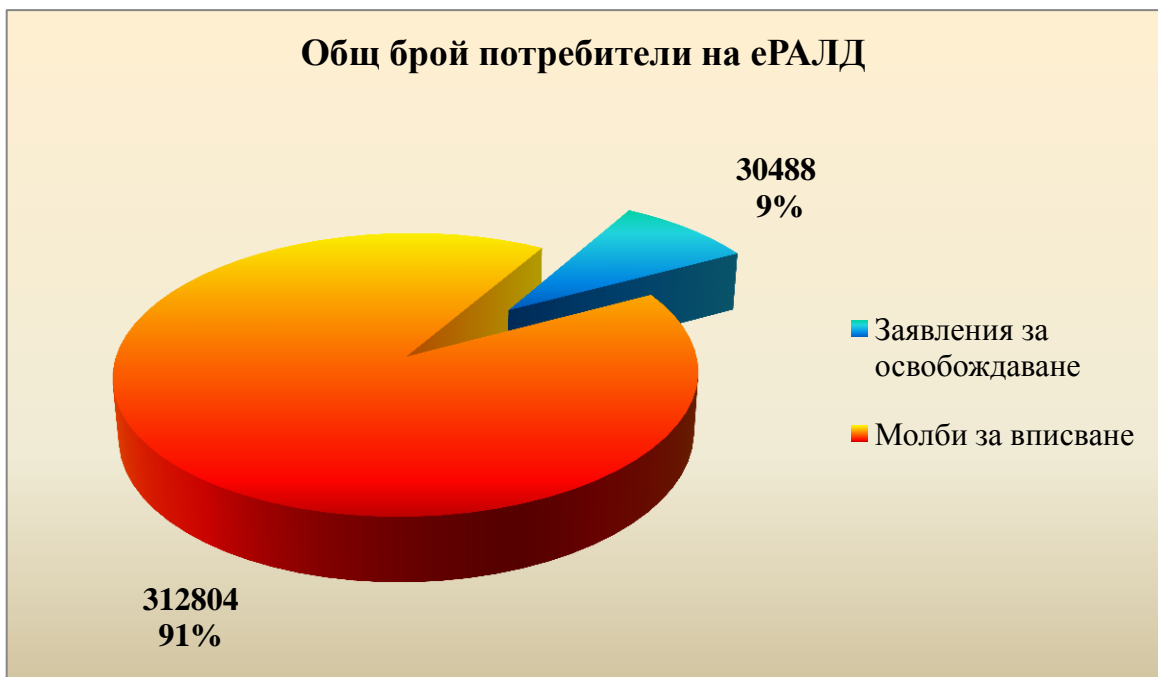
II. Регистрация на администратори на лични данни и на водените от тях регистри на лични данни

В изпълнение на законовото си задължение по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД, КЗЛД води регистър на администраторите на лични данни (АЛД) и на водените от тях регистри на лични данни (регистър). Регистърът е публичен и се поддържа в електронен вид.

Дейността по поддържане на регистъра в КЗЛД е в съответствие с концепцията за електронно правителство и цели да предостави на гражданите високоефективна и лесна за използване електронна услуга, изградена по технологията „обслужване на едно гише“. Тя се реализира на базата на системата еРАЛД, която е уеббазирано приложение, достъпно през интернет страницата на КЗЛД, обхващащо дейностите по регистрацията на АЛД. Системата дава възможност на администраторите по електронен път да подават заявление за регистрация, както и да поддържат в актуално състояние вече заявените от тях данни в съответствие с изискванията на ЗЗЛД. Чрез публичните регистри може да се извършват справки за вписаните АЛД и за водените от тях регистри на лични данни, за освободените от задължението за регистрация администратори и за администратори, на които е отказано вписване в регистъра на КЗЛД.

През 2014 г. продължава тенденцията за широко използване от АЛД на електронната услуга за регистрация през интернет, включително и с използването на квалифициран електронен подпис (КЕП).

Към 31.12.2014 г. от началото на въвеждането в експлоатация на еРАЛД през 2009 г. общият брой на потребителите на системата достига 343 292, като 312 804 от тях подават заявление за регистрация като администратори, а 30 488 – молба за освобождаване от задължение за регистрация (фиг. 1).

Фиг. 1

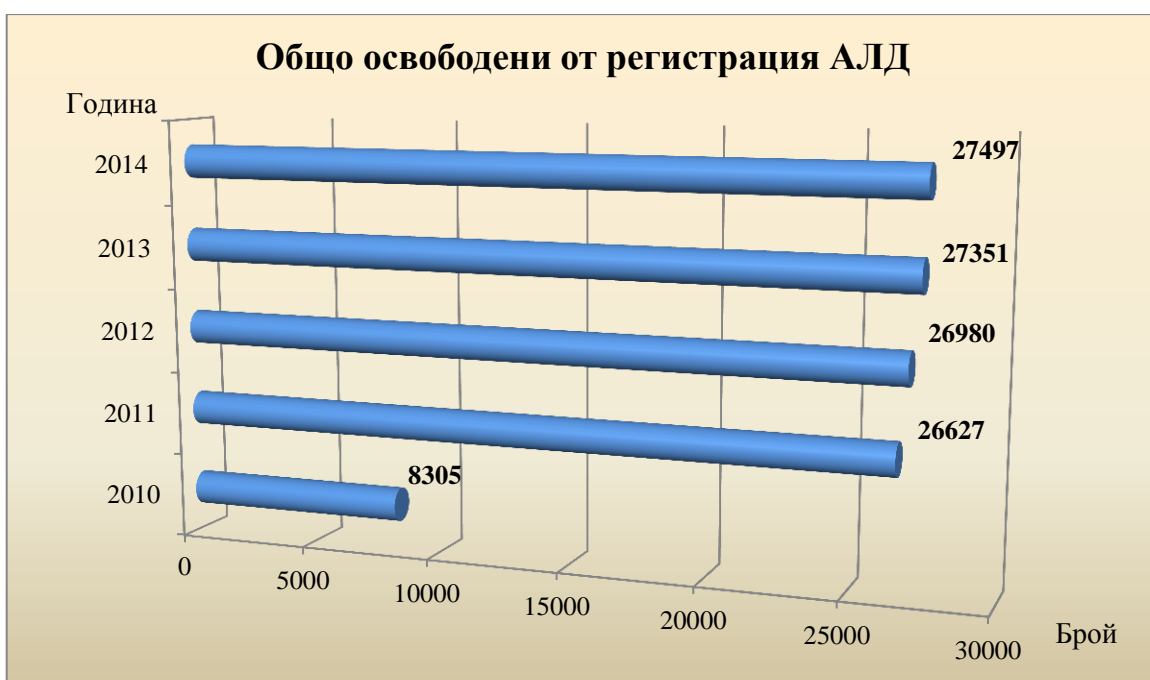
През 2014 г. КЗЛД вписва в регистъра 26 687 АД. С тях общият брой на вписаните АД в регистъра става 273 069 (фиг. 2).

Запазва се тенденцията част от потребителите на еРАЛД да допускат грешки в процедурата по регистрация, които най-често са избор на грешен формуляр на заявление или липса на задължителни документи. В тези случаи процедурата по вписване не може да бъде завършена.

Към 31.12.2014 г. от 30 488 АД, които подават молба за освобождаване от регистрация, с решение на КЗЛД се освобождават 27 497, като 146 от тях се освобождават през отчетния период (фиг. 3). Останалите АД подават едновременно заявление за регистрация и молба за освобождаване. В тези случаи КЗЛД отказва освобождаване, а извършва вписване на АД.

Фиг. 2

Фиг. 3

През отчетния период в КЗЛД постъпват 62 броя заявления за заличаване на АЛД, за които КЗЛД взема решение за заличаване от регистъра.

В случаите, когато АЛД заявява обработване на данни по чл. 5, ал. 1 от ЗЗЛД или на данни, чието обработване съгласно решение на КЗЛД застрашава правата и

законните интереси на физическите лица, КЗЛД задължително извършва предварителна проверка преди вписване в регистъра съгласно чл. 176 от ЗЗЛД.

През отчетния период 2194 администратори се подават за предварителна проверка преди вписване в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД. На основание чл. 176, ал. 3, т. 3 от ЗЗЛД, КЗЛД взема решение за отказ за вписване в регистъра на 293 администратори.

През 2014 г. се обработват 28 078 броя документи на хартиен носител, свързани с регистрацията на АД. През еРАЛД се изпращат 56 888 електронни съобщения до администраторите, а във входящата поща на електронната система постъпват 325 писма, по които се предприемат действия по компетентност.

III. Защита правата на физическите лица при обработване на личните им данни

1. Производства по разглеждане на жалби и искания. Отговори по запитвания на граждани. Статистика и анализ на постъпилите в КЗЛД жалби и искания:

1.1. Сравнителен анализ на жалбите, които постъпват в КЗЛД в предходни години и през отчетния период, според вида АЛД, както и с оглед основните сфери в общественият живот, в които се наблюдават най-честите нарушения в областта на защитата на личните данни.

Едно от правомощията на КЗЛД, като част от осъществяването на цялостна контролна дейност в областта на защитата на личните данни, е разглеждането на жалби, подадени от физически лица срещу АЛД за нарушения на правата им, предвидени в ЗЗЛД. Жалбите и исканията за защита на нарушени права могат да се подават в едногодишен срок от узнаване на нарушението от страна на искателя, но не по-късно от пет години от извършването му.

Посоченото производство е по реда на Административнопроцесуалния кодекс (АПК) и е предвидено в чл. 38 и следващите от ЗЗЛД. Производството приключва с административен акт на КЗЛД, подлежащ на съдебен контрол.

При постъпване на искания, които не съдържат данни за нарушени права на искателя, се предприемат действия по извършване на проверки и се издават задължителни предписания на АЛД във връзка със защитата на личните данни на физическите лица.

Жалбите и исканията, които са постъпили през 2014 г. в КЗЛД, в зависимост от предмета на дейност на АЛД, срещу когото е насочена жалбата, или вида на обработените лични данни, могат условно да бъдат разделени на следните категории:

Първата категория са **жалби, подавани срещу АЛД с дейност в областта на телекомуникацията**. Срещу посочените АЛД постъпват най-много твърдения за злоупотреба с лични данни. Жалбите в тази категория могат от своя страна условно да се разделят на жалби, насочени срещу твърдяно неправомерно обработване на лични данни от страна на мобилен оператор чрез предоставянето им на колекторски фирми и на жалби срещу използването на лични данни за сключване на договор за предоставяне на определен вид услуга, за което физическото лице не знае, не е запознато и не е подписвало съответен договор.

В сравнение с изминали години се наблюдава увеличаване на **жалбите, насочени срещу съдилища, прокуратури, частни съдебни изпълнители, нотариуси и др.**

Част от жалбите, насочени срещу даден съд, са с предмет обработване на лични данни по повод образувано съдебно дело. В тези случаи КЗЛД приема, че обработването на личните данни, когато е извършено за целите на съдебния процес, е допустимо и законосъобразно, защото за АЛД е налице правно основание за обработването – нормативно установено задължение. Гражданският процесуален кодекс (ГПК), Административнопроцесуалният кодекс (АПК) и Наказателно-процесуалният кодекс (НПК) вменяват в задължение на съда, за всеки конкретен случай, да събира определен обем от лични данни на страните по дадено производство. Друга част от жалбите, с които е сезирана КЗЛД, са насочени срещу конкретен съд по повод образувано пред него заповедно производство по реда на чл. 410 ГПК. В повечето случаи, жалбоподателят оспорва наличието или размера на задължението си, поради което смята, че образуваното срещу него заповедно производство нарушава правата му по ЗЗЛД. Обработването на личните данни и в този случай се приема за законосъобразно, при наличие на правно основание за това. Следва да се посочи възможността, дадена от ГПК, лицето да направи възражение срещу образуваното срещу него заповедно производство, което не е предмет на контрол от страна на КЗЛД.

Аналогични на посочените случаи са жалбите, подавани срещу частни съдебни изпълнители (ЧСИ). В тези хипотези КЗЛД изследва въпроса доколко за АЛД, конкретния ЧСИ, е налице или не правно основание за обработване. КЗЛД не извършва контрол по законосъобразност на издадените актове във връзка с изпълнителното производство. В случай че лицата считат, че с определени действия или актове на ЧСИ са нарушени техни права, те могат да упражнят правото си на жалба срещу тях пред съответния компетентен орган.

Друга категория АЛД, срещу които се подават **жалби пред КЗЛД, са органите на държавна власт или на местно самоуправление.** В по-голямата си част жалбите са насочени срещу неправомерно разпространяване на лични данни, което обикновено се извършва чрез публикации в официалната интернет страница на съответния орган. В болшинството от случаите КЗЛД възприема, че АЛД е извършил административно нарушение и съответно му е наложено административно наказание или е дадено задължително предписание.

През 2014 г. се наблюдава тенденция за увеличаване броя на **жалбите, насочени срещу управителния съвет (управители) на сгради в режим на етажна собственост**. Основното оплакване е насочено срещу поставянето на камери, които според жалбоподателите нарушават конституционните им права и правата по ЗЗЛД за неприкосновеност на личността и на личния живот. Сред жалбите, подавани до КЗЛД, има и такива, които са насочени срещу съседи, които по собствена инициатива, в повечето случаи за защита на имуществото си, поставят камери в общите части на сградата.

Следва да се посочи, че абсолютна процесуална предпоставка за образуване на административно производство пред КЗЛД по повод подадена жалба е наличието на ответна страна, която да има качеството на АДД, съгласно легалното определение на това понятие, дадено от законодателя в разпоредбата на чл. 3 от ЗЗЛД. Становището на КЗЛД, достъпно в официалната ѝ интернет страница в рубриката „Практика“, е, че управителите на сгради в режим на етажна собственост са АДД по смисъла на ЗЗЛД, поради което действията им по обработване на лични данни са предмет на извършвания от КЗЛД контрол по спазването на ЗЗЛД. С оглед мандатността на длъжността „управител“ КЗЛД е взела решение тези лица да се освобождават от задължението, вменено със ЗЗЛД на всеки един АДД да подава заявление за регистрация пред КЗЛД. Освобождаването от задължение за регистрация обаче не освобождава задължения субект от изискването да спазва разпоредбите на ЗЗЛД.

През изминалата година значителен е броят на жалбите, подадени срещу политически партии (ПП) и коалиции от партии (КП). Първата група жалби обхваща неправомерно обработване на лични данни на жалбоподатели чрез включването на трите им имена, единен граждански номер и подпис в списъците на ПП за регистрацията им пред Централната изборителна комисия (ЦИК). Подробен анализ е представен в Раздел V – Контролна дейност върху политически субекти.

Секторите на дейност на АДД, срещу които най-често постъпват жалби от физически лица през 2014 г., са следните (фиг. 4):

- Политически субекти – 549 жалби
- Телекомуникации – 137 жалби
- Банки и кредитни институции – 36 жалби
- Съдебна система, нотариуси, съдебни изпълнители – 17 жалби
- Медии и интернет – 14 жалби
- Местно самоуправление – 6 жалби

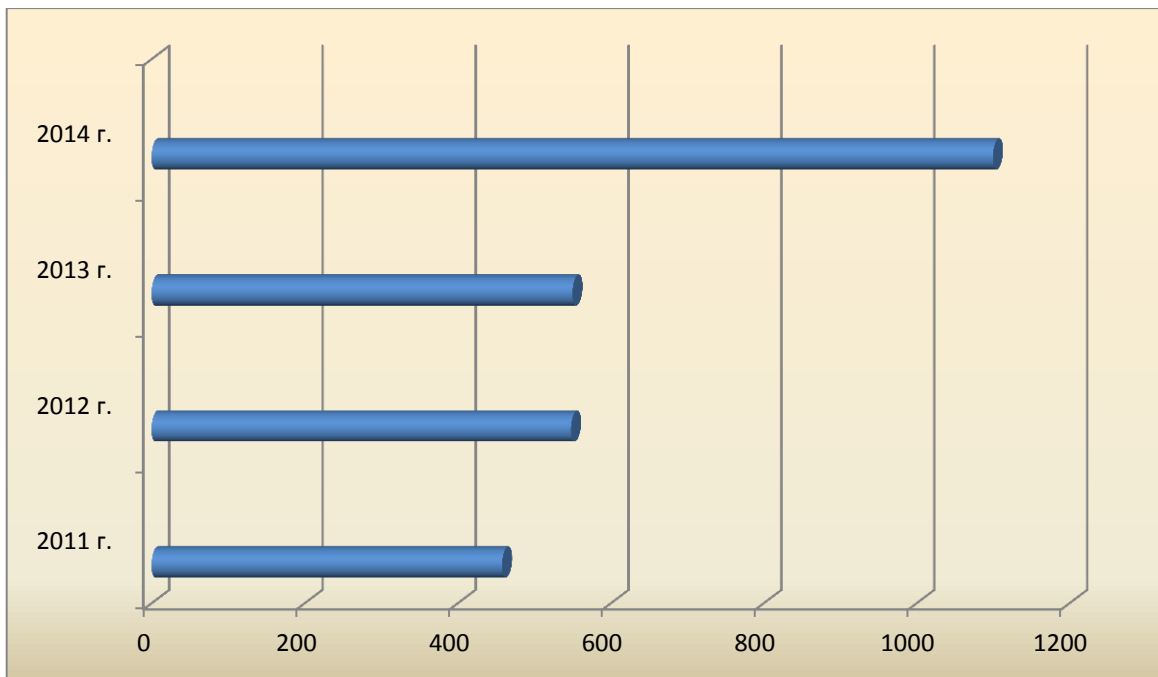

Фиг. 4

За 2014 г. в КЗЛД са постъпили общо 1100 жалби във връзка с обработване на лични данни. От посоченото по-горе число, 496 са жалбите относно използване на лични данни на избиратели в списъци за регистрацията на ПП и КП в ЦИК за участие в изборите за членове на Европейския парламент, а 53 са жалбите във връзка с произведените избори за народни представители. В открити заседания са разгледани 596 жалби.

За сравнение броят на жалбите през 2013 г. е 550, през 2012 г. – 548, а през 2011 г. – 458.

В графиката, дадена по-долу (фиг. 5), е представено нарастването на броя на жалбите, които постъпват в КЗЛД през последните четири години:

Фиг. 5

За отчетния период КЗЛД, като колегиален орган в развиващите се пред него административни производства по реда на чл. 38, ал. 1 от ЗЗЛД, постановява 161 решения, които могат да бъдат разделени по следните критерии:

1. Основателни, с които е уважена жалбата и е наложено административно наказание – 45 решения, с 6 от решенията са издадени и задължителни предписания (ЗП) на АД;
2. За спиране на административното производство поради наличие на друго производство, образувано пред органите на МВР или прокуратурата – 18 решения;
3. За обявяване на жалбата за недопустима – 25 решения;
4. За обявяване жалбата за нередовна – 18 решения;
5. Решения, с които се одобряват сключени споразумения между страните в административното производство – 2 решения.

КЗЛД приема за неоснователни 53 жалби поради неустановяване на нарушение на правилата за обработване на личните данни и липса на нарушени права на жалбоподателите.

От административните производства, които приключват поради недопустимост на жалбите, при 9 постъпва отказ от жалбоподателя, с което КЗЛД на практика е десезирана.

Установените нарушения, извършени от АЛД, могат да се причислят към следните групи нарушения:

- обработване на лични данни в нарушение на принципите за законосъобразност, пропорционалност на обработваните лични данни, принципа за обработване на лични данни за конкретни, точно определени и законни цели (чл. 2, ал. 2 от ЗЗЛД) – наложени санкции в размер на 88 000 лв.

- обработване на лични данни, без да е налице законоустановено условие за допустимост на обработването на личните данни (чл. 4 от ЗЗЛД) – наложени санкции в размер на 181 000 лв.

- обработване на лични данни, без да са предприети от АЛД технически и организационни мерки за защита на данните от случайно или незаконно унищожаване, или от случайна загуба, от неправомерен достъп, изменение или разпространение, както и от други незаконни форми на обработване (чл. 23 от ЗЗЛД) – наложени санкции в размер на 28 000 лв.

- за отказ на АЛД да окаже съдействие на КЗЛД при упражняване на контролните ѝ правомощия (чл. 22, ал. 5 от ЗЗЛД) – наложени санкции в размер на 1300 лв.

- за нарушение на чл. 5 от ЗЗЛД – обработване на чувствителни лични данни – наложени санкции в размер на 15 000 лв.;

- за нарушение на чл. 20 от ЗЗЛД – непредоставяне на информация на физическото лице от АЛД – наложени санкции в размер на 11 000 лв.

В полза на КЗЛД се присъждат 5135 лв. юрисконсултско възнаграждение, като от тези присъдени възнаграждения се плащат доброволно 2825 лв.

Размерът на наложените наказания от КЗЛД с постановените от нея за 2014 г. административни актове са в размер на 476 400 лв. Събраните през 2014 г. суми по постановени решения на КЗЛД са в размер на 206 205 лв. (37 672 лв. от тях са събрани принудително от НАП).

1.2. Специфични казуси и практика на КЗЛД през 2014 г.:

КЗЛД се сезира с жалби, свързани с обработване на лични данни в различни сфери на обществения живот – достъп до услуги (телекомуникационни, банкови, кредитни, комунални), образование, здравеопазване, местно самоуправление, съдебна

власт, събиране на кредити, достъп и разпространение на информация и др. В тази връзка и практиката на КЗЛД е изключително широка с оглед разнообразността на постъпилите жалби. Решенията на КЗЛД по различните казуси са достъпни на нейния интернет адрес в секция „Практика по жалби“. По-долу са представени няколко специфични казуса, с които е сезирана КЗЛД през 2014 г.:

1. В КЗЛД постъпва жалба за неправомерно обработване на лични данни, а именно копиране на лична карта и свидетелство за управление на моторно превозно средство (МПС) и съхранение на копия от документите във връзка с ползвана от жалбоподателя услуга „тест-драйв“. В хода на производството се установява, че за целите на изпробване качествата на нов автомобил се копират личната карта и свидетелството за управление на МПС (СУМПС) на жалбоподателя, както и че копия от документите се съхраняват в дружеството.

От събраните по административната преписка доказателства се констатира, че обработването на лични данни на жалбоподателя, чрез действия по копиране на свидетелството му за управление на моторно превозно средство, е законосъобразно, с оглед което КЗЛД приема за неоснователна жалбата в тази ѝ част. Налице е нормативно установено задължение (чл. 189, ал. 5 от Закона за движение по пътищата (ЗДвП)) на АД, в качеството му на собственик на моторното превозно средство, в случай на нарушение на ЗДвП, установено и заснето с техническо средство, в отсъствието на контролен орган и на нарушител, да предоставя в съответната териториална структура на МВР писмена декларация с данни за лицето, извършило нарушението, и копие на СУМПС.

КЗЛД приема жалбата за основателна в частта ѝ, касаеща обработване на личните данни на жалбоподателя, чрез действия по копиране на личната му карта за целите на ползваната от него услуга „тест-драйв“. Събрани по административната преписка доказателства навеждат на извода, че обработването на личните данни на жалбоподателя е неправомерно, същото не е съобразено с изискванията за допустимост на обработването на лични данни, обективирани в чл. 4 от ЗЗЛД. Действията на дружеството по копиране на личната карта на жалбоподателя за целите на ползваната от него услуга „тест-драйв“ са в нарушение и на разпоредбата на чл. 2, ал. 2, т. 3 от ЗЗЛД – събраните лични данни са несъотнесими и надхвърлят целите, за които се обработват същите. В личната карта се съдържат данни за физическото лице в обем, по-голям от необходимия за индивидуализирането му като ползвател на предлаганата

услуга. Още повече че в представения бланков договор за „тест-драйв“ и приложенията към него, в това число и подписания от жалбоподателя документ, ползвателят следва да се индивидуализира с три имена, единен граждански номер, номер и дата на личната карта, както и номер и дата за СУМПС. В този случай личната карта се ползва само за справка, проверява се от дружеството и се връща незабавно на ползвателя.

Във връзка с жалбата се постановява решение на КЗЛД и на дружеството се налага административно наказание – имуществена санкция в размер на 12 000 лв. за нарушение на разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД. Решението не се обжалва, влиза в законна сила и санкцията се заплаща от дружеството.

2. КЗЛД се сезира с жалба, в която жалбоподателят сочи, че новинарски сайт публикува статия, към която е приложен документ, съдържащ личните данни – имена, ЕГН, адрес, номер на лична карта. Публикуваният документ представлява погасителен план към договор за кредит.

От събраните по административната преписка доказателства се установява, че личните данни се обработват за целите на журналистическата дейност, което е и условие за допустимост и законосъобразност при обработването на данните.

Съгласно изискванията на чл. 23, ал. 1 от ЗЗЛД обаче АЛД е задължен да предприеме необходимите технически и организационни мерки, за да защити данните от случайно или незаконно унищожаване, или от случайна загуба, от неправомерен достъп, изменение или разпространение, както и от други незаконни форми на обработване. В постановения административен акт КЗЛД приема, че АЛД не е предприел необходимите мерки за защита на данните от неправомерен достъп до тях.

3. Жалбоподател сезира КЗЛД с жалба, в която твърди, че свързаните с него лични данни са обработвани от дадена община чрез трикратното изписване на ЕГН в констативен акт (КА). КА е залепен на имота на жалбоподателя и е поставен и на специално табло за съобщения в населеното място. Жалбоподателят е известен от свои познати, че е търсен чрез органите на полицията, а личните му данни са разлепени из града и върху имота, който притежава.

От събраните по административната преписка доказателства КЗЛД приема, че АЛД е в нарушение на разпоредбата на чл. 2 ал. 2 т. 1 и т. 3 от ЗЗЛД, а именно принципа на добросъвестност и законосъобразност и пропорционалност. КЗЛД не споделя твърдението на ответната страна, че съставеният КА е съобщен на лицето

съгласно изискванията на § 4, ал. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за устройство на територията (ЗУТ). За АЛД е известен актуален адрес на лицето, поради което не се налага съобщаването да се извърши по този начин.

4. Жалбоподател уведомява КЗЛД, че на 31.01.2014 г., получава ревизионен доклад, заедно с приложенията към него, от Териториална дирекция на Националната агенция за приходите (ТД на НАП). Спрямо жалбоподателя, в качеството му на физическо лице, се извършва ревизия и в хода на ревизионното производство данъчните служители изискват предоставяне на документи и писмени обяснения от три счетоводни кантори, упражняващи дейност, сходна с предмета на дейност на жалбоподателя. От приложените копия на въпросните искания е видно, че същите съдържат неговите имена, ЕГН, адрес за кореспонденция, адрес по местоживееене, както и имейл адрес.

Разгледана по същество, жалбата се приема за основателна, тъй като събраните по административната преписка доказателства сочат, че личните данни на жалбоподателя са обработени от АЛД в нарушение на принципа за пропорционалност при обработването, изразяващо се в разпространяването им при изискване на информация от трети лица, а именно трите счетоводни кантори. Обемът на разпространените лични данни дава възможност за пряко индивидуализиране на жалбоподателя. Нещо повече – запитването, отправяно до посочените дружества, съдържа и информация, свързана с извършваната ревизия, която сама по себе си не представлява лични данни, но която, обвързана с трите имена и единния граждански номер на физическото лице, дава възможност за идентифицирането му по безспорен начин.

Разпространяването на лични данни представлява обработване на лични данни съгласно легалната дефиниция, дадена в § 1 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗЗЛД. Разпространявайки личните данни на жалбоподателя, при търсене на информация за размера на обичайните такси за дейността по счетоводното обслужване, на юридически лица (ЮЛ) и еднолични търговци (ЕТ), регистрирани и нерегистрирани по Закона за данък върху добавената стойност – за периода 2009–2011 г., ТД на НАП – поделение на Националната агенция за приходите, нарушава принципа на пропорционалност, посочен в чл. 2, ал. 2, т. 2 от ЗЗЛД.

КЗЛД, на основание чл. 38, ал. 2 и чл. 42, ал. 1 от ЗЗЛД, взема решение за налагане на ТД на НАП, поделение на Националната агенция за приходите,

административно наказание – имуществена санкция, в размер на 21 000 (двадесет и една хиляди) лева, за това, че в качеството си на АДД обработва личните данни на жалбоподателя в нарушение на чл. 2, ал. 2, т. 2 от ЗЗЛД.

5. След сключване на брак жалбоподателка сменя фамилията си, което налага издаване на нова лична карта. При смяна на фамилията ѝ в системата на банка от жалбоподателката се изисква, заедно с представяне на новата ѝ лична карта, да се предостави и документ за сключен граждански брак, което жалбоподателката счита за нарушение на правата ѝ по ЗЗЛД.

До жалбоподателката се изпраща писмо на председателя на КЗЛД, с което се информира за превенцията при използване на финансовата система за целите на изпирането на пари, която се постига чрез мерки, установени в Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП) и задължителни за неговите адресати – кредитните институции.

Разяснява се, че съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗМИП, при установяване на търговски отношения банките, в качеството им на кредитни институции, са задължени да идентифицират клиентите си чрез представяне на официален документ за самоличност. С оглед избягване на грешки при идентификацията ЗМИП допуска и възможност за проверка въз основа на допълнителни документи (чл. 3, ал. 1, т. 1 от ЗМИП, във връзка с чл. 1, ал. 2 от Правилника за прилагане на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ППЗМИП)). Съгласно чл. 9, ал. 2 от ППЗМИП, при промяна на обстоятелствата, свързани с идентификацията, физическите лица уведомяват за това лицата по чл. 3, ал. 2 и ал. 3 от ЗМИП, като представят съответните удостоверителни документи.

Посочва се, че съгласно чл. 3, ал. 1, във връзка с чл. 13, ал. 1 от Закона за българските лични документи, чрез съдържащите се в нея данни, личната карта удостоверява самоличността, а при необходимост – и гражданството на лицето. Личната карта не е документ, удостоверяващ промяната в имената на физическото лице, тъй като в нея фигурира новото, но не и старото му име, за да се удостовери промяната.

В описания случай такъв документ е актът за сключен граждански брак или удостоверението за идентичност на имената, издадено от съответната община.

Вътрешните правила на банката за работа с клиенти са разписани в съответствие със ЗМИП и ППЗМИП. Според тях в системата на банката се вписват видът, датата и

номерът на акта за сключен граждански брак, които не са лични данни по смисъла на ЗЗЛД.

Предвид промяната, настъпила в името на жалбоподателката, АЛД поисква от нея да удостовери с надлежни документи, че е лице, идентично с лицето, идентифицирано с различни имена по лична карта. Действията на банката са съобразени с изискванията на чл. 2, ал. 2 от ЗЗЛД, тъй като изисканите документи за идентификация на лицето, безспорно съдържат лични данни, но тези данни са изискани за конкретни, точно определени и законни цели – мерките, предвидени в ЗМИП.

6. Жалбоподател сезира КЗЛД с твърдения за незаконосъобразно обработване на личните му данни от страна на потребителска кооперация.

В жалбата се посочва, че всяка година потребителската кооперация изпраща поканите за годишното си събрание към своите членове с изписани ЕГН и адрес, без да ги постави в пликове, и по този начин излага на показ личните им данни.

На база установената фактическа обстановка по жалбата КЗЛД приема, че същата е основателна и налага административно наказание – имуществена санкция на потребителската кооперация, която има качеството на АЛД, за нарушение на разпоредбата на чл. 23, ал. 1 от ЗЗЛД, а именно непредприемането на технически и организационни мерки за защита на личните данни от случаен и неправомерен достъп до тях.

1.3. Сравнителен анализ на постъпилите запитвания от граждани според предмета на запитванията.

Въпросите, които постъпват в КЗЛД през 2014 година, са много и разнообразни. Гражданите са активни в търсенето на съдействие и разяснение при прилагането на ЗЗЛД. За това говори и статистическият анализ на изпратените отговори – 374 броя.

Най-често задаваните и най-интересните казуси са предмет на следващия обобщен анализ:

Голяма група въпроси се свързват с дейността на интернет сайтове или така наречените онлайн игри, на които се регистрират предварително закупени билети.

Въпросите най-често са дали е правомерно задължителното поле за попълване на лични данни, като имена, адрес и ЕГН при регистрация на потребител. При всяко отделно запитване и при наличие на достатъчно информация в подадения сигнал

първоначално се извършва проверка в еРАЛД на търговеца, който извършва онлайн играта.

В случай че търговецът е регистриран в еРАЛД, гражданите се информират, че действията по отношение изискване за посочване на ЕГН при регистрация на потребител в сайта представлява „Обработване на лични данни“ от страна на АДД, съгласно легалната дефиниция, посочена в § 1, т. 1 от ДР на ЗЗЛД. Всеки АДД е длъжен да обработва личните данни законосъобразно, при спазване разпоредбите на ЗЗЛД, като в чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД е определено само в кои случаи е допустимо обработването на личните данни на физическите лица. Точка 2 на посочения чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД регламентира възможността личните данни да се обработват законосъобразно, в случай че физическото лице, за което се отнасят данните, е дало изрично своето съгласие. Хипотезата на предоставяне от физическото лице – участник в онлайн игра, чрез попълване на ЕГН, предполага съгласието на лицето да предостави личните си данни. Също така е важно гражданите да знаят, че съгласно чл. 23, ал. 1 от ЗЗЛД, АДД са длъжни да предприемат необходимите технически и организационни мерки, за да защитят данните от случайно или незаконно унищожаване, или от случайна загуба, от неправомерен достъп, изменение или разпространение, както и от други незаконни форми на обработване.

В случай че след извършване на служебна справка се установи, че търговецът не е вписан като АДД и съответно няма подадено заявление от същия в КЗЛД за регистрация в еРАЛД, се предприемат действия по компетентност от дирекция „Правни производства и надзор“, КЗЛД.

Зачестяват и въпросите, които постъпват в КЗЛД по повод това, че куриерските фирми изискват информация за ЕГН при изпращане/получаване на стоки с наложен платеж. Позицията на КЗЛД по тези казуси е свързана със счетоводното отчитане на посочената услуга, като основание за допустимост на обработването на личните данни. Разпоредбите на чл. 7, ал. 1 от Закона за счетоводството (ЗСч) определят необходимата информация за първичните счетоводни документи. В чл. 7, ал. 1, т. 3 от ЗСч се конкретизира, че първичният счетоводен документ следва да съдържа наименование, адрес и номер за идентификация по чл. 84 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) на издателя и получателя. Съгласно чл. 84, ал. 2 от ДОПК идентификацията на физически лица, които не са вписани в Търговския регистър, съответно в регистър БУЛСТАТ се извършва чрез единния граждански номер или личния номер на чужденец.

Като най-многобройни и през 2014 г. се очертават въпросите, свързани с предоставяне на лични данни от дружества, предлагащи различни услуги (електро-, В и К, телекомуникационни) на дружества с предмет на дейност събиране на вземания. Съгласно чл. 24, ал. 1 от ЗЗЛД всеки АД (каквото в случая се явяват посочените дружества, предоставящи услуги) може да обработва данните сам или чрез възлагане на обработващ данните (например дружества за събиране на вземания). Когато е необходимо по организационни причини, обработването може да се възложи на повече от един обработващ данните, включително с цел разграничаване на конкретните им задължения. Когато се касае за такъв случай, отношенията между администратора и обработващия лични данни се уреждат с нормативен акт, писмен договор или с друг акт на администратора, в който се определя обемът на задълженията, възложени от администратора на обработващия данните. Основание за предоставяне на лични данни от един на друг АД може да бъде също така и съгласието на субекта на данните. Съгласието на субекта на данните по смисъла на ЗЗЛД следва да бъде всяко свободно изразено, конкретно и информирано волеизявление, с което физическото лице, за което се отнасят личните данни, недвусмислено се съгласява те да бъдат обработвани. Практиката показва, че в повечето случаи физическото лице дава съгласие за предоставяне на данни на друг АД при сключване на договора за услуга.

В КЗЛД често постъпват въпроси, свързани с предоставянето на лични данни (три имена и ЕГН) при внасяне и теглене на суми в банки. Процедурата по идентифициране на клиента е задължителна за банковите институции по силата на Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП). Практиката на КЗЛД в това отношение е постоянна, като се изразява в позицията, че изричното съгласие на лицето, чиито данни се обработват, е само една от предпоставките, посочвана в чл. 4, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД, и отсъствието ѝ не опорочава действията на администратора на лични данни (банката). Тъй като наличието само на едно от изброените в текста на чл. 4, ал. 1, т. 1 до т. 7 условия, е достатъчно да обоснове допустимост на обработването на личните данни. В случая изискваните данни се обработват законосъобразно на основание чл. 4, ал. 1, т. 1 от ЗЗЛД – в изпълнение на нормативно установено задължение на банката.

Продължава тенденцията гражданите да се интересуват имат ли право касиерите в магазините да изискват представяне на личната карта при плащане с дебитна карта. Във връзка с поставените въпроси КЗЛД информира гражданите, че т.нар. дебитна карта е платежна карта по смисъла на чл. 25 от Наредба № 3 от 16 юли

2009 г. за условията и реда за изпълнение на платежни операции и за използване на платежни инструменти, издадена от Българската народна банка (БНБ). Платежната карта се използва само лично от оправомощения ползвател на платежни услуги. Съгласно чл. 32, ал. 1 от Наредба № 3 търговецът, при който се намира терминалното устройство ПОС, чрез което се извършва плащането, може да откаже използването на платежна карта в случай на отказ от страна на държателя да представи документ, потвърждаващ неговата самоличност, или когато търговецът установи, че неоправомощено лице използва платежната карта.

Голяма група въпроси през 2014 г. се свързват със засилената тенденция физически лица да извършват видеонаблюдение с цел охрана на собствеността си. В тези случаи КЗЛД приема действията по извършване на видеонаблюдение, като обработване на лични данни за домашни и лични нужди по смисъла на чл. 1, ал. 9 от ЗЗЛД, поради което това обработване на лични данни не попада в обхвата на ЗЗЛД.

Често се задават и въпроси, свързани с частната охранителна дейност и личните данни, които се обработват от охранителите при охраняване на различни обекти. Съгласно чл. 24, ал. 2, т. 6 от Закона за частната охранителна дейност (ЗЧОД) за всеки обект, поеман за охрана, лицата, извършващи охранителна дейност, изготвят и съхраняват план за охраната на обекта, който включва и изготвяне на правилник за пропускателния режим, който се утвърждава от възложителя по договора за охрана или от упълномощено от него лице. Съгласно чл. 30, ал. 1, б. „а“ и „б“ от ЗЧОД при извършване на дейността по охрана охранителите изискват спазването на установения от възложителя по договора пропускателен режим при влизане и излизане от охранявания обект и вътрешния ред в него, включително чрез даване и спазване на задължителни указания при:

1. проверка на документите за самоличност на външни лица и служебните пропуски на работещите;
2. проверка на багажа, товара и/или на моторните превозни средства и съпроводителните им документи.

Предвид това охранителите имат право да записват лични данни на посетителите от документа им за самоличност, но нямат право да го задържат или да правят копие от него. В този смисъл е разпоредбата на чл. 11 от Закона за българските лични документи (ЗБЛД), който изрично постановява, че никой няма право да дава или приема в залог, както и да използва или преотстъпва български личен документ на друго лице.

2. Анализ на съдебната практика по повод административни производства

През 2014 г. в Административен съд – София-град (АССГ) се образуват 60 дела по оспорване на административни актове, издадени от КЗЛД. Тридесет и седем (37) са делата пред Върховен административен съд (ВАС) като втора инстанция.

За отчетния период (2014 г.) АССГ обявява едно решение на КЗЛД за нищожно. Мотивите на съда за обявяването на административният акт за нищожен са, че има подадена молба от жалбоподателя в административното производство за оттегляне на жалбата. В конкретния случай, към момента на постановяването на административния акт, КЗЛД не е уведомена за волята на жалбоподателя за оттегляне на жалбата му. Молбата за оттегляне на жалбата се подава след постановяване на административния акт и в срока за неговото оспорване чрез КЗЛД до съда.

При анализ на съдебната практика на АССГ може да се обобщи, че основанията за отмяна на по-голямата част от решенията на КЗЛД са нарушение на административнопроизводствените правила и противоречие на материалните разпоредби. Като нарушение на административнопроизводствените правила се извежда от практиката несъбирането на достатъчно доказателства, които да дадат възможност на административния орган да се изяснят всички факти и обстоятелства от значение за конкретния случай. Констатираните от АССГ нарушения от страна на КЗЛД, изразяващи се в противоречие на материалните разпоредби, се свеждат до това дали правилно административният орган е определил нарушената норма на ЗЗЛД. Мотивите на съда за изменение на актовете на КЗЛД в частта, в която е определен размерът на наложената санкция, е липса на достатъчно мотиви, които да обосноват наложената санкция над минималния размер, определен от ЗЗЛД. Приема се, че санкцията следва да е насочена към постигане на целта на наказанието, което има възпитателна, възпираща и предупредителна функция, а не създаване на икономически затруднения на администраторите на лични данни, допуснали нарушението.

Следва да се посочи, че в съдебните актове, с които се отменя административният акт на КЗЛД, липсва произнасяне по отношение на това дали административната преписка се връща на КЗЛД за ново разглеждане. Тази практика създава несигурност и невъзможност на КЗЛД да упражни правомощията си съгласно ЗЗЛД и представлява порочност на съдебния акт. На територията на Република България единственият орган, който може да се произнесе дали е налице или не нарушение на ЗЗЛД, е КЗЛД. Съдът не е компетентен да реши спора по същество. Отмяната и липсата на дадени указания за връщането на административната преписка

за ново разглеждане от КЗЛД води до невъзможност да бъде решен конкретният случай, което води след себе си нестабилност в отношенията между АЛД и физическото лице, за което се отнасят данните, и съответно защитата на правата на физическите лица.

IV. Статистика и анализ на контролната и административнонаказателната дейност

1. Контролна дейност

Редът и методите за осъществяване на цялостната контролна дейност на КЗЛД се уреждат с разпоредбите на ЗЗЛД, Правилника за дейността на КЗЛД и на нейната администрация (ПДКЗЛДНА), Наредба № 1 от 30.01.2013 г. за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни (Наредбата), Инструкцията за контролната дейност и други вътрешноведомствени актове.

КЗЛД развива контролна дейност в следните направления:

- осъществява пряк контрол спрямо АЛД в публичния и частен сектор;
- подпомага АЛД с консултации и указания по спазване на нормативните актове и по предприемане на мерки за защита на обработваните лични данни;
- анализира текущо дейността на АЛД за спазване на нормативните актове по защита на личните данни;
- установява нарушения и налага наказания на основание и по реда на ЗЗЛД и Закона за административните нарушения и наказания (ЗАНН).

Контролът, предвиден в разпоредбите на чл. 12 от ЗЗЛД, се осъществява пряко от председателя и членовете на КЗЛД, които се подпомагат от специализирана администрация. Съгласно чл. 26 от ПДКЗЛДНА, Дирекция „Правни производства и надзор“ чрез своето структурно звено – отдел „Контрол и административнонаказателни производства“, подпомага контролната дейност на КЗЛД. Дейността обхваща извършването на проверки на АЛД за изясняване на факти и обстоятелства и събиране на доказателства.

Целта на проверките е установяване на:

- основанието за обработване на лични данни;
- реда за водене на регистъра за лични данни;
- целите, за които се обработват личните данни;
- пропорционалността, точността и актуалността на данните;
- съответствието на степента на защита на обработваните данни с Наредбата.

Контролът се осъществява чрез извършване на посочените в чл. 12 от ЗЗЛД предварителни, текущи и последващи проверки. Всяка проверка приключва с изготвяне

на КА, а при установяване на административно нарушение на разпоредби от ЗЗЛД се образува административнонаказателно производство по реда на ЗАНН.

Общият брой извършени проверки през 2014 г. е 2340, от тях:

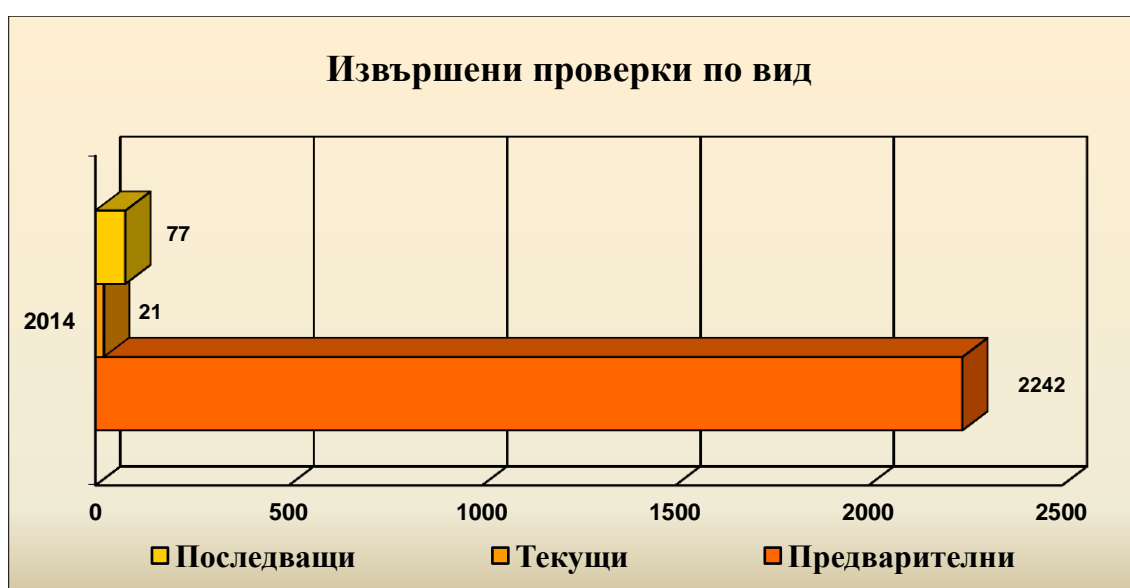
- предварителни – 2 242;
- текущи – 21,
- последващи – 77.

От тези данни е видно, че най-голям е броят на предварителните проверки, извършвани на основание чл. 12, ал. 2 от ЗЗЛД. През 2014 г. се приключват 2340 проверки, в резултат на което се съставят 2 335 констативни акта, а 5 проверки приключват само със съставянето на актове за установяване на административни нарушения (АУАН).

Във връзка със специфичните условия, в които се обработват личните данни, се прави диференцирано разграничение по сектори. В изпълнение на своята дейност през 2014 г. КЗЛД извършва следните проверки по сектори:

№	СЕКТОР	БРОЙ
1	Здравеопазване	1250
2	Търговия и услуги	256
3	Образование и обучение	254
4	Юридически и консултантски услуги	122
5	Политически субекти	63
6	Строителство и архитектура	45
7	Юридически лица с нестопанска цел	40
8	Производство	36
9	Туризм	28
10	Финансово-счетоводни услуги	27
11	Транспорт	25
12	Застраховане	21
13	Спортни дейности	19
14	Социални дейности	18
15	Селско и горско стопанство	15
16	Недвижими имоти	13
17	Финансов сектор	12

18	Държавна, областна и общинска администрация	10
19	Телекомуникации и информационни технологии и услуги	10
20	Ремонт	8
21	Човешки ресурси	7
22	Охранителна и детективска дейност	7
23	Правосъдие	6
24	Реклама и проучване на пазари	5
25	Други	43

Фиг. 6

1.1. Предварителни проверки

Съгласно разпоредбата на чл. 176 от ЗЗЛД този вид проверки задължително се извършват преди вписване на АД в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД в случаите, когато АД е заявил обработване на специално защитени данни по чл. 5, ал. 1 от ЗЗЛД (които се отнасят до здравето, сексуалния живот или до човешкия геном, разкриващи расов или етнически произход; политически, религиозни, философски, политически убеждения и членство в такива организации), или на данни, чието обработване, съгласно решение на КЗЛД, застрашава правата и законните интереси на физическите лица.

Предварителните проверки имат за цел установяване на предприятиите от АЛД технически и организационни мерки при обработване на лични данни и допустимия вид защита и съответствието им с изискванията на Наредбата.

През 2014 г. се извършват общо 2242 предварителни проверки (фиг. 6).

Всички извършвани предварителни проверки за 2014 г. приключват с вписване в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД. Основен проблем при извършване на този вид проверки, както и в предходни години, остава осъществяването на кореспонденция с АЛД, с цел изискване на необходимите документи за приключване на проверката. Най-честите причини за това са непотърсена кореспонденция, промяна на адреси, неточности в подадените заявления, както и неизпращане на изискваните документи след надлежно получено писмо. Поради невъзможност тези проверки да бъдат приключени, през 2014 г. КЗЛД взема решение и на основание чл. 17б, ал. 3, т. 3 от ЗЗЛД отказва вписване на 293 АЛД в Регистъра на АЛД и водените от тях регистри. След публикуване на решението на КЗЛД, 25 от тях изпращат необходимите документи за предварителна проверка, в резултат на което се вписват в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД.

За неприключените през 2014 г. по същите причини проверки ще се приложи същият подход.

1.2. Текущи проверки

Макар и значително по-малко на брой, но с по-голяма правна сложност, са текущите проверки по чл. 12, ал. 3 от ЗЗЛД. През 2014 г. се извършваат 21 такива проверки (фиг. 6).

Съгласно ЗЗЛД тези проверки се извършват по молба на заинтересовани лица, както и по инициатива на КЗЛД, въз основа на приет от нея месечен план за контролна дейност.

В резултат на тези проверки се издават 5 задължителни предписания, съставени са 3 акта за установяване на административни нарушения, а при 13 проверки не са установени нарушения на разпоредбите на ЗЗЛД.

В края на 2013 г. КЗЛД приема „План за извършване на текущи проверки по инициатива на КЗЛД за 2014 г.“ (Плана). Той се насочва към повишаване ефективността от контролната дейност на КЗЛД на база по-нататъшното ѝ административно укрепване, подобряване организацията на контрола, усъвършенстване на формите за консултиране на АЛД и други физически лица.

Съгласно Плана критериите за избор на АЛД за проверка са следните:

1. АЛД от структури и сфери с приоритетна значимост в дейността на КЗЛД:

- АЛД, чиято дейност е с актуална висока обществена и социална значимост;
- АЛД, в които са извършени значителни структурни промени, произтичащи

от изменение в законодателството и вътрешните нормативни актове, включително и новосъздадени АЛД;

2. АЛД, в зависимост от категориите, обема на лични данни и броя физически лица, чиито лични данни се обработват:

- АЛД, обработващи лични данни по чл. 5, ал. 1 от ЗЗЛД;
- АЛД, чиято дейност по обработване застрашава правата и законните

интереси на физическите лица.

3. АЛД, които не са били обект на планова проверка.

4. АЛД, които не са подали заявление за регистрация/актуализация за вписване в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД.

5. Административен район, в който не е извършвана планова проверка на АЛД.

Основните задачи на плановете проверки са свързани с изпълнение на задълженията на АЛД във връзка с разпоредбите на ЗЗЛД относно регистрация и/или актуализация на АЛД в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД, задълженията по чл. 19, чл. 23 и чл. 25 от ЗЗЛД, както и установяване на предприетите технически и организационни мерки за защита на личните данни. Проверките обхващат основно регистри, съдържащи лични данни на физически лица – персонал и клиенти (контрагенти) на АЛД, съобразно основния им предмет на дейност, в следните области: органи на държавна власт и държавно управление, съдебна власт, здравеопазване, образование, банкова и кредитна дейност, застрахователна дейност, търговия и услуги и др., предимно с национален обхват на дейността.

В съответствие със заложените в Плана критерии за извършване на проверки се определят 23 АЛД в различни сектори от общественно-икономическия живот.

По сфери на дейност се извършват проверки на АЛД, както следва:

- държавна администрация (4 проверки) – Държавна агенция за закрила на детето, Служба „Военна полиция“ към министъра на отбраната, Държавна агенция „Технически операции“ и Комисия за финансов надзор;

- финансов сектор (3 проверки) – „Директ Кредит България“ ЕООД, „Трейс експерт“ ЕООД и „Кредатор“ ООД;

- здравеопазване (2 проверки) – Регионална здравна инспекция – Варна, и „Многопрофилна болница за активно лечение Света Марина“ ЕАД;
- правосъдие (2 проверки) – Районен съд – Сливен, и Административен съд – Сливен;
- застраховане (1 проверка) – „Застрахователна компания Лев Инс“ АД.

В резултат на приключилите планови проверки се съставят 12 КА и се издават 2 задължителни предписания.

В началото на 2014 г. приключват и 3 планови проверки, назначени в края на 2013 г., а именно на „Застрахователно дружество Евро Инс“ АД, Европейски политехнически университет, гр. Перник, и Регионален инспекторат по образование – Перник. В резултат на констатациите от тези проверки се издават 3 ЗП.

Във връзка с ангажиране на голяма част от администрацията на КЗЛД за изпълнение на решението ѝ за извършване на проверки на политически субекти, които подават документи за регистрация в ЦИК за участие в изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 25 май 2014 г., КЗЛД отлага извършването на планираните за месеците август, септември, октомври и ноември 2014 г. проверки.

1.3. Последващи проверки

Третият вид проверки са тези по чл. 12, ал. 4 от ЗЗЛД, а именно последващи проверки, които се извършват във връзка с изпълнение на решение или на задължително предписание на КЗЛД, както и по нейна инициатива след подаден сигнал.

През 2014 г. се извършват 77 последващи проверки (фиг. 6). Този вид проверки имат идентична методика на извършване с описаните по-горе текущи проверки, като се различават само по своето основание за извършване.

В резултат на тези проверки се издават 29 задължителни предписания, съставят се 36 акта за установяване на административни нарушения, а при 28 проверки не се установяват нарушения на разпоредбите на ЗЗЛД.

1.4. Разглеждане на искания

Съгласно чл. 36, ал. 2 от ПДКЗЛДНА, когато едно искане не съдържа данни за нарушени права на искателя, може да се предприемат действия по чл. 10, ал. 1, т. 3, т. 5, т. 6 и чл. 43 от ЗЗЛД. През 2014 г. се разглеждат 134 искания от физически лица,

включително различни запитвания по актуални въпроси, свързани със защита на личните данни. Дейността по разглеждане включва запознаване с относимата нормативна база, искане на писмени отговори и/или становища от съответните АЛД, указване на определени действия, консултации и др.

От разгледаните през 2014 г. искания за предприемане на действия по линия на контролната дейност на Комисията, най-голям е дялът на твърденията за нарушени права по ЗЗЛД в секторите: интернет (59), здравеопазване (11), търговия и услуги (8), държавна администрация (8) и др. Значително по-малко са в правосъдие, областна и общинска администрация, образование и обучение, телекомуникации, видеонаблюдение и др.

През 2014 г. се наблюдава повишаване на сигналите на физически лица за разпространение на лични данни без тяхно съгласие, включително и използването им за директен маркетинг, проникване в личните им профили в социални мрежи и/или електронни пощи.

Като резултат от разглеждане на исканията се съставят 9 акта за установяване на административни нарушения, издава се 1 задължително предписание, а 14 искания се изпращат по компетентност на други органи, като например на Комисия за регулиране на съобщенията, Комисия за защита на потребителите, на органите на прокуратурата и др. На подателите се изпращат съответни отговори.

2. Административнонаказателна дейност

2.1. Задължителни предписания

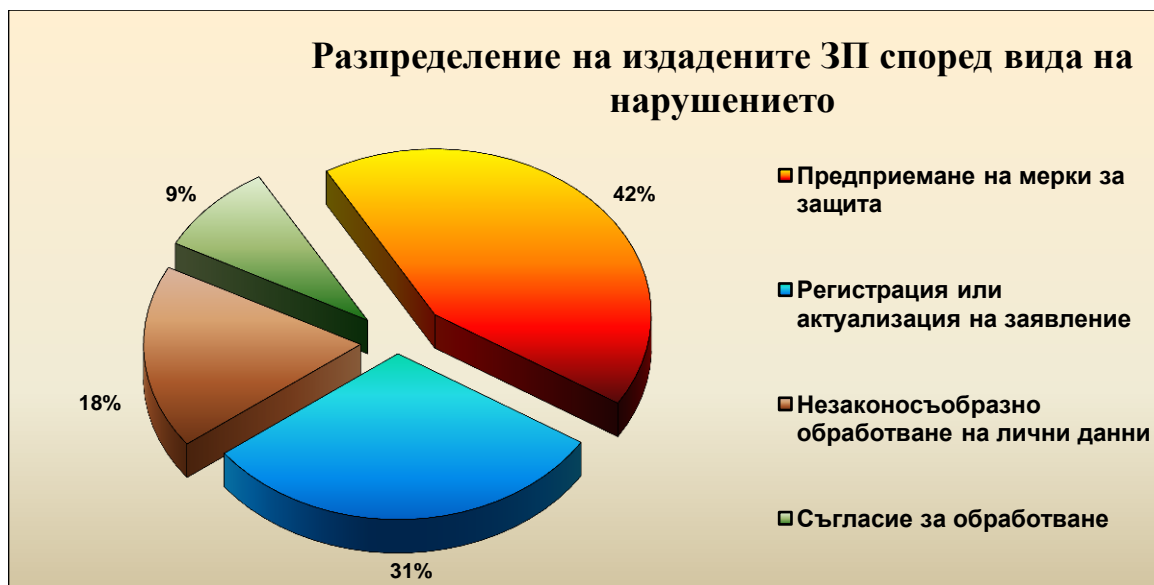
На основание чл. 10, ал. 1, т. 5 от ЗЗЛД и във връзка с осъществяване на контролна дейност по чл. 12, ал. 1 от ЗЗЛД, КЗЛД издава задължителни предписания (ЗП) на АЛД във връзка със защитата на личните данни при тяхното обработване.

Предписанията имат за цел да се осигури адекватно ниво на защита на личните данни в поддържаните регистри с лични данни чрез осигуряване на минимално необходимите технически и организационни средства и мерки за защита, съгласно ЗЗЛД и Наредба № 1 от 30 януари 2013 г. за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни.

През 2014 г. се издават ЗП на 38 АЛД. Най-голям брой предписания се издават на политически субекти във връзка с произведените на 25 май 2014 г. избори за Европейски парламент, в сферата на образование и обучение, както и в държавната

администрация. Най-малък брой предписания се издават в сферата на финансовия сектор, търговията и услугите.

Процентното съотношение на издаваните ЗП, в зависимост от вида на нарушението, е посочено в графика (фиг. 7).

Фиг. 7

Най-много предписания са свързани с нарушаване на разпоредбите на Глава трета от ЗЗЛД, отнасящи се до задълженията на АДД по чл. 17, чл. 17б и чл. 18, ал. 3 за регистрация и/или актуализация в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД. Често срещано при проверки е пропуск от страна на АДД да заяви регистър, свързан с обработване на лични данни на физически лица чрез изградена система за видеонаблюдение. Съгласно становище на КЗЛД действията по заснемане и съхраняване на информацията от видеокамерите представляват „обработване на лични данни“ за целите на отделен „регистър на лични данни“ по смисъла на § 1, т. 1 и т. 2 от ДР на ЗЗЛД.

Други често срещани нарушения са свързани с констатации относно обработване на копие от документ за самоличност на физически лица при сключване на трудов договор или при постъпване на държавна служба. Практиката сочи, че все по-често работодателите снемат копие от документите за самоличност (лична карта) на работниците и служителите. При сключване на трудов договор всеки работодател е задължен да спазва изискванията на чл. 6б, ал. 1 от Кодекса на труда и Наредба № 4 от 1993 г. за документите, които са необходими за сключване на трудов договор, която

Наредба посочва, че за сключването на трудов договор е необходим личен паспорт или друг документ за самоличност, който след сверяване се връща веднага. Видно от текста на наредбата, в нея не се предвижда предоставяне на копие от документ за самоличност при подаване на заявление за постъпване на работа и при последващо сключване на трудов договор, поради което неговото изискване и прилагане е без правно основание. Такова изискване не фигурира и в разпоредбите на чл. 2 от Наредбата за документите за заемане на държавна служба. Ето защо обработването на лични данни чрез съхранение в трудовите и служебни досиета на физическите лица на копие от документ за самоличност при сключване на трудов договор, респективно при възникване на служебно правоотношение, е незаконосъобразно и се извършва в нарушение на принципа, регламентиран в чл. 2, ал. 2, т. 1 от ЗЗЛД.

Предписания са издадени и във връзка с определяне нивата на въздействие на обработваните от АЛД регистри с лични данни относно изискванията на Наредба № 1 от 30 януари 2013 г. за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни.

Не на последно място предписания се издават относно предприемане на конкретни мерки за осигуряване на необходимото ниво на защита на личните данни.

От общо издадените през 2014 г. 38 ЗП в определените от КЗЛД срокове се изпълняват 18, а останалите 20 са в процес на изпълнение.

2.2. Административнонаказателни производства

Съгласно разпоредбата на чл. 43, ал. 4 от ЗЗЛД установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателни постановления (НП) се извършват по реда на ЗАНН.

Актове за установяване на административни нарушения (АУАН) на разпоредби от ЗЗЛД се съставят от член на КЗЛД или от упълномощени от нея длъжностни лица съгласно изискванията на чл. 43, ал. 1 от ЗЗЛД, а НП се издават от Председателя на КЗЛД съгласно чл. 43, ал. 2 от ЗЗЛД.

В изпълнение на правомощията по чл. 12 ал. 1 и ал. 8 от ЗЗЛД да осъществява контрол чрез извършване на проверки за спазване на нормативните актове в областта на защитата на личните данни, през 2014 г. за 50 броя установени нарушения на различни разпоредби от ЗЗЛД се съставят 48 АУАН, въз основа на които Председателят на КЗЛД издава 48 НП.

Както през предходни години, така и през 2014 г. се наблюдава устойчива тенденция на затруднения при връчване на съставените АУАН чрез общините в страната съгласно разпоредбата на чл. 43, ал. 4 от ЗАНН. В някои случаи АУАН се връчват на лица без представителна власт, в други случаи не се подписва разписката, с която АЛД удостоверява, че е уведомен за правото си в 3-дневен срок да представи възражения срещу акта, което налага връщането им за ново надлежно връчване, или не са връчени писмените доказателства към съставения акт. С оглед щателно издирване и връчване на АУАН и НП, макар и не като практика, КЗЛД иска и получава съдействие от органите на Министерството на вътрешните работи в страната.

Едно от най-често срещаните нарушения на ЗЗЛД е свързано с неизпълнение на задължението на АЛД за подаване на заявление за регистрация в КЗЛД преди започване на обработването на лични данни (чл. 17, ал. 1 от ЗЗЛД). Наравно с това нарушение се забелязва и голям брой издадени НП за неизпълнение на задължението на АЛД, вменено им с разпоредбата на чл. 18, ал. 3 от ЗЗЛД – за актуализация на подадената информация по отношение на водените от тях регистри с лични данни.

На трето място са издаваните НП за неизпълнение на разпоредбата на чл. 23, ал. 1 от ЗЗЛД – непредприемане на необходимите технически и организационни мерки, за да бъдат защитени данните от случайно или незаконно унищожаване, или от случайна загуба, от неправилен достъп, изменение или разпространение, както и от други незаконни форми на обработване (6 НП).

През 2014 г. са издадени 48 НП, като 9 от тях са въз основа на съставени актове от края на 2013 г. Наложени са наказания с НП общо в размер на 108 700 лв. Събраните суми през 2014 г. по наказателни постановления са в размер на 99 438 лв. (30 188 лв. от тях са събрани принудително от НАП).

От издадените през годината НП в съдебна фаза са 21. Без да се обжалват, са платени 8 НП с общ размер 6000 лв., за които налаганите наказания са към минималния размер, предвиден в ЗЗЛД.

За събиране на вземанията по влезли в законна сила НП, на основание и по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, до нарушителите се изпращат покани за доброволно изпълнение. Ако нарушителят не извърши плащане в срока, преписките се изпращат в Националната агенция по приходите (НАП). Към настоящия момент за принудително събиране в НАП се намират 21 НП.

От решенията през 2014 г. в съдебна фаза дела, образувани по жалби срещу НП, издадени през предходни години, изцяло се отменят 3, потвърждават се 16, като по 4 от

тях се постановява намаляване на размера на санкцията. Предмет на съдебен контрол към момента са обжалвани 30 НП.

Във връзка образуваните в съда дела по жалби срещу НП се осъществява процесуално представителство от служители, притежаващи юридическо образование и правоспособност.

По-долу се посочват някои по-съществени и значими казуси от съдебната практика, по които съдилищата в страната са се произнесли с различни по вид решения. При наличие на съответни правни основания първоинстанционните съдебни решения, с които изцяло се отменят издадени НП, се обжалват пред по-горна инстанция.

Така например за извършени нарушения по чл. 2, ал. 2, т. 3 от ЗЗЛД, за което законодателят е предвидил най голям размер на наказанието (от 10 000 до 100 000 лв.), през 2014 г. съдът потвърждава две НП (с налагани имуществени санкции съответно за 15 000 лв. и 11 000 лв.), по едно размерът на имуществената санкция се намалява от 20 000 на 10 000 лв. и едно НП се отменя изцяло.

В един от случаите, в който съдът потвърждава НП, АЛД („Българска телекомуникационна компания“ ЕАД) се санкционира, тъй като към направено заявление за преносимост на телефонен номер съхранява и копие на документа му за самоличност като по този начин личните данни на физическото лице се обработват в обем, надхвърлящ целите на заявлението за преносимост на номер и сключения договор. В другия случай („Профи кредит България“ ЕООД), при сключване на трудови договори и договори за сътрудничество с физически лица, АЛД извършва действия по съхранение на копия от документи за самоличност на служители и изпълнители по граждански договори, без тези данни да са съотносими, свързани и ненадхвърлящи целите, за които данните се обработват, с което е нарушена разпоредбата на чл. 2, ал. 2, т. 3 от ЗЗЛД.

Като мотив за отмяна на НП, с което на АЛД („Автобус транс“ ЕООД) се налага имуществена санкция в размер на 11 000 лв. за нарушение на разпоредбата на чл. 2, ал. 2, т. 3 от ЗЗЛД, изразяващо се в съхранение на копия от документите за самоличност, Административен съд – Разград, посочва, че в АУАН и НП не е описано конкретно обработването на кои точно данни, съдържащи се в копията на документите за самоличност на работниците са неотнормирани, несвързани и ненадхвърлящи целите на извършваната от дружеството дейност. В тази връзка съдът приема, че са ограничени правата на жалбоподателя и възможността му да организира адекватно защитата си.

Във връзка с наложена санкция на АЛД за нарушение на чл. 17, ал. 1 от ЗЗЛД, съдът приема, че вмененото на АЛД нарушение предполага установяване по несъмнен начин на конкретна дата, на която са настъпили обстоятелства, различни от тези, довели до освобождаване на АЛД от регистрация. Именно на тази дата, според въззивната инстанция, следва да е възникнало задължението за регистрация. В конкретния случай не се посочва дата на извършване на нарушението, а единствено датата на извършената проверка от страна на КЗЛД.

Едно НП се отменя като незаконосъобразно с мотив „неправилна квалификация“ на извършеното нарушение. На АЛД („НСБ – Инженеринг“ ООД) се съставя наказателно постановление за нарушение на чл. 17, ал. 1 от ЗЗЛД, като според съда описаното в акта и НП съответства на нарушение по чл. 17, ал. 3 от ЗЗЛД.

Всички съдебни решения и особено техните мотиви се анализират задълбочено, с оглед законосъобразното им прилагане при осъществяване на контролната дейност и най-вече за отстраняване на допуснати слабости и пропуски в дейността по установяване на нарушенията на ЗЗЛД и тяхното документиране в съответствие с разпоредбите на ЗАНН. Като резултат може да се посочи повишаване нивото на правна квалификация на служителите, упълномощени да съставят АУАН при осъществяване на контролната дейност на КЗЛД.

Приоритет в административнонаказателната дейност е запазване на устойчива тенденция за трайно поддържане на сравнително нисък процент на отменени от съда НП.

V. Контролна дейност върху политически субекти

В резултат от създадената за първи път възможност, с приетия през м. март 2014 г. нов Изборен кодекс, всеки избирател да прави справка на електронната страница на Централна избирателна комисия (ЦИК) в списъците, съдържащи имената, единния граждански номер и саморъчен подпис на избирателите, подкрепящи регистрацията на отделните политически субекти през отчетния период в КЗЛД, се получават стотици жалби и сигнали за злоупотреба с лични данни при регистрацията на политическите субекти за участие в изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 25 май 2014 г.

В тази връзка КЗЛД незабавно инициира и провежда работна среща с ЦИК. Целта е подобряване на сигурността на данните и недопускане на нерегламентиран достъп до тях. КЗЛД издава задължително предписание и ЦИК въвежда допълнителни мерки за защита, за да се гарантира по-високо ниво на защита на личните данни. Изпълнението на това предписание се констатира при последващата проверка на ЦИК и поддържаните от нея регистри, в качеството ѝ на АЛД.

Междувременно в КЗЛД постъпват директно или се препращат по компетентност от ЦИК и Прокуратурата 1380 жалби и сигнали от граждани с твърдения, че без тяхно съгласие личните им данни фигурират в подписки на политически субекти.

1. Проверки (методика за извършване на проверките, действия по извършване на проверките, резултати)

В контекста на надзорната дейност успоредно със стартиралите административни производства по разглеждане на постъпилите жалби, с решение на КЗЛД се приема да се извършат проверки на всички политически субекти, подали документи за регистрация в ЦИК за участие в изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 25 май 2014 г.

За извършване на проверките КЗЛД сформира 4 екипа с ръководители – членовете на КЗЛД – Цанко Цолов, Цветелин Софрониев, Мария Матева и Веселин Целков. За целите на извършване на проверките със свое решение КЗЛД приема методика, с която се създават правила за реализирането на възложените задачи за извършване на контрол върху дейността на всички политически субекти, подали документи за регистрация в ЦИК за участие в изборите за членове на Европейския

парламент от Република България на 25 май 2014 г. Методиката има за цел да изработи общи критерии, подходи и способности за контрол и проверка, както и да определи кръга от права, задължения и отговорности. В нея се разписват всички необходими действия на екипите за извършване на проверките. През отчетния период е осъществено и допълнително обучение на участващите в проверките експерти. Всеки от екипите задължително включва юристи и експерти по информационни технологии. При извършване на проверките се използват и утвърдени от КЗЛД въпросник и контролен лист.

Контролните действия на КЗЛД обхващат не само проверка на фактите и обстоятелствата, свързани с постъпилите сигнали и жалби към всеки един политически субект, но и начина на събиране, допълнително обработване и унищожаване на лични данни от партиите и инициативните комитети във връзка с изборите. Целта на проверките е и спазването на ЗЗЛД при обработване на данни и на други категории физически лица във връзка с функционирането на партиите като юридически субекти: участници в подписки, застъпници, представители на политически партии, страни по трудови и граждански договори, дарители, контрагенти.

С оглед осъществяване на прозрачност и информираност на обществото, КЗЛД поканва за участие като наблюдатели представители на неправителствените организации (НПО) от обществения съвет на ЦИК и др., осъществяващи защита на гражданските права и мониторинг на институциите. Наблюдателите се запознават с правата им и с методиката за извършване на проверките. За целта те подписват декларации за конфиденциалност, а за тяхната легитимация по време на проверките се издават специални удостоверения. По своя преценка в част от проверките вземат участие представители на Института за развитие на публичната среда, Българския институт за правни инициативи и Фондация „Институт за модерна политика“.

За периода от 2 юли до 25 юли 2014 г. проверяващите екипи извършват проверки на 54 политически субекта (44 партии и 10 инициативни комитета). Основната цел на КЗЛД е преустановяване на възможността за злоупотреби с личните данни на гражданите, участващи в подписки и проверка за спазване на ЗЗЛД от страна на политическите субекти. При проверките се използват методите на попълване на въпросници, интервюта и проверка на регистрите с лични данни по видовете сигурност.

От извършените проверки се установява, че 13 политически субекти спазват изискванията в областта на защитата на личните данни. За пропуски в изпълнение на задълженията по ЗЗЛД на 24 политически партии и инициативни комитети, като АЛД,

КЗЛД издава 23 ЗП, за които се дава максимален едномесечен срок за отстраняването им. За констатираните нарушения се съставят и връчват 32 АУАН на политически субекти.

Най-много констатирани нарушения са свързани с неспазване на разпоредбите на Глава трета от ЗЗЛД, отнасящи се до задълженията на политическите субекти по чл. 17 и чл. 18, ал. 3 за регистрация и/или актуализация в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД, преди да започне обработването на лични данни или настъпила промяна от първоначалното заявление за регистрация.

За нарушения на чл. 17, ал. 1 от ЗЗЛД се съставят 14 АУАН, а на чл. 18, ал. 3 от ЗЗЛД – 18 АУАН. Нарушенията се изразяват в това, че политическите субекти изобщо не са подавали заявление за регистрация или имат такова, но не са заявили регистър, свързан с обработване на лични данни на физически лица – участници в подписка, подкрепящи регистрацията на политически субект за участие в избори за целите на регистрацията им, съгласно Изборния кодекс.

На 13 политически субекта се издават ЗП да заявят регистри, свързани с обработване на лични данни на други категории физически лица – контрагенти, видеонаблюдение и др.

На 9 политически субекта се издават ЗП за извършване на задължителна оценка на въздействието на поддържаните регистри с лични данни, т.е. извършване на предварителна преценка на потенциалните рискове и опасности, които могат да настъпят при обработването от тях лични данни, с цел предприемане на адекватни технически и организационни мерки за тяхната защита. Предписанията са във връзка с изискванията на Наредба № 1 от 30 януари 2013 г. за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни.

На 6 политически субекта се издават предписания за преустановяване на изискването и съхранение на копие от документ за самоличност на физически лица при сключване на трудов договор.

По време на проверките се установява, че 5 политически субекта продължават да съхраняват копие на списъците от подписките, за което им се издават ЗП да ги унищожат и представят относими доказателства.

За нарушения на чл. 19 от ЗЗЛД на 3 политически субекта се издават ЗП да се предоставя на физическите лица – кандидати за членове на партията, в писмен вид информация, която идентифицира администратора и неговия представител, както и

целите на обработването на личните данни при обработването на лични данни при кандидатстване за членство.

При осъществяване на проверка на един от политическите субекти на проверяващия екип не се оказва съдействие, съгласно разпоредбите на чл. 22 от ЗЗЛД, за което се съставя акт за установяване на административно нарушение.

От общо издадените 23 ЗП 9 се изпълняват в определените от КЗЛД срокове, а останалите са в процес на изпълнение.

Въз основа на съставените 32 АУАН към настоящия момент има 26 НП.

С мотивирани резолюции на председателя на КЗЛД, на основание чл. 34, ал. 3 и чл. 54 от ЗАНН се прекратяват 2 административнонаказателни производства (АНП) против инициативни комитети, създадени по Закона за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление (ЗПУГДВМС) и Изборния кодекс. Съгласно разпоредбите на цитираните нормативни актове инициативните комитети се създават с определена цел и действат като такива за определен период от време, предвиден в съответния закон. С оглед настъпилите обстоятелства и прекратяване на дейността, за която е създаден, поради липса на субект, спрямо когото да се издаде НП, административнонаказващият орган прекратява АНП.

По връчените НП към настоящия момент има жалби по 12 НП.

2. Разглеждане на жалби по реда на чл. 38 от ЗЗЛД

По отношение на постъпилите 1380 жалби и сигнали срещу политически субекти през 2014 г. КЗЛД предприема следните действия:

Подадените жалби се групират по политически субекти за целите на административните производства по реда на ЗЗЛД и АПК. КЗЛД изисква и получава от ЦИК доказателства за наличието на личните данни на жалбоподателите в съответния списък на избирателите, подкрепящи регистрацията на политическите партии и на коалициите от партии.

След анализ на жалбите се установява, че в повече от две трети от тях липсва информация, която да идентифицира лицето, подаващо сигнала или жалбата. Въпреки предприетите действия за отстраняване на пропуските не всички граждани представят единен граждански номер, адрес или подписват подадената до различните институции жалба или сигнал.

От всички 1380 сигнала и жалби едва 496 се оказват годни за разглеждане от КЗЛД и събиране на необходимите доказателства по тях. Всички те се разглеждат на открити заседания през отчетния период.

В хода на разглеждане на жалбите КЗЛД взема решение за назначаване на експертизи на подписите на физическите лица, съдържащи се в съответните списъци на избиратели, подкрепящи регистрацията на партии и коалиции за участие в изборите. За тази цел се поисква съдействие от МВР за извършването на графологични експертизи. В края на отчетния период над 156 граждани предоставят необходимия сравнителен материал. Очаква се резултатът от 4 областни дирекции на МВР. Постъпилият сравнителен материал се обобщава по партии и поетапно се предоставя на Научноизследователския институт по криминалистика и криминология (НИКК) за извършване на възложените от КЗЛД експертизи.

В края на отчетния период производствата пред КЗЛД са висящи и Комисията ще се произнася след представяне на заключенията от НИКК по възложените експертизи.

Идентични действия КЗЛД предприема и по повод постъпили 53 бр. жалби с твърдения за злоупотреби с лични данни при регистрацията на политически субекти за участие в изборите за народни представители за Народно събрание на 5 октомври 2014 г.

3. Анализ и препоръки

Въз основа на извършените проверки на политически субекти и с оглед установяване на практика, съобразена с изискванията на ЗЗЛД, относно обработване на лични данни от политическите субекти – АЛД, по повод провеждането на избори съгласно Изборния кодекс КЗЛД констатира слабости и пропуски в дейността на политическите субекти в качеството им на АЛД, както следва:

1. неизпълнение на задължението за първоначална регистрация в КЗЛД;
2. неизпълнение на задължението за уведомяване на КЗЛД за нови регистри с лични данни;
3. липса или неактуализирани инструкции за защита на личните данни в съответствие с новата Наредба №1 от 30 януари 2013 г. за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита на личните данни;
4. наличие на копие от документи, съдържащи лични данни, като например подписки, лични карти и други.

В хода на проверките КЗЛД констатира следните предпоставки за злоупотреба с лични данни във връзка с изборния процес:

1. невъзможност за идентифициране на конкретната политическа партия, събираща подписи на граждани, в случаите, когато партията е част от състава на коалиция;

2. невъзможност за идентифициране на конкретния представител на партия, пред когото са положени подписите.

Въз основа на констатациите от проверките по повод провеждането на избори съгласно Изборния кодекс КЗЛД отправя към ангажираните в изборния процес субекти следните препоръки:

Към политическите партии, инициативните комитети и регистрираните в изборите наблюдатели:

- Партиите и инициативните комитети за издигане на независими кандидати за народни представители, президент, вицепрезидент, членове на Европейския парламент, общински съветници и кметове, които се регистрират в ЦИК или съответната регионална/общинска избирателна комисия (РИК/ОИК), са АЛД и като такива подлежат на регистрация като АЛД в КЗЛД.

- Коалициите от партии не са АЛД. Партиите обаче, които участват на изборите съгласно Изборния кодекс в състав на коалиция с други партии, са АЛД по смисъла на ЗЗЛД и като такива също подлежат на задължителна регистрация.

- Политическите субекти – АЛД, следва да заявят в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД регистър, свързан с обработване на лични данни на физически лица – участници в подписки за регистрация на политическия субект за участие в избори, съгласно Изборния кодекс, или референдуми и да въведат точни и ясни правила и процедури за събиране и съхраняване на подписки, в това число възможност за ясна идентификация, достъп до данните, корекции на събраните лични данни, период на съхранение и начин на унищожаване.

- Партиите и инициативните комитети следва да поддържат в актуално състояние информацията в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД. Тези политически субекти следва да заявяват предварително регистрите с лични данни на различни категории физически лица, чиито данни обработват. При промяна на данните от първоначалната регистрация това обстоятелство също следва да бъде заявено.

- Партиите и инициативните комитети задължително следва да извършват оценка на въздействието на поддържаните регистри с лични данни, т.е. да направят

предварителна преценка на потенциалните рискове и опасности, които могат да настъпят при обработването от тях лични данни, с цел предприемане на адекватни технически и организационни мерки за тяхната защита. КЗЛД е приела Наредба № 1 от 2013 г. за минималните необходими мерки за защита, които АЛД следва да спазват и прилагат.

- Членовете на инициативните комитети са АЛД, но са освободени от задължение за регистрация с решение на КЗЛД от Протокол № 32 от 13 август 2014 г.

- Неправителствените организации, регистрирани като наблюдатели за изборите за народни представители, също са АЛД по смисъла на ЗЗЛД и като такива подлежат на регистрация в регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД. Те следва да заявят регистър, свързан с обработване на лични данни на физически лица – наблюдатели.

Към гражданите:

- Гражданите, които участват в подписките на политически партии и инициативни комитети за регистрация за изборите, съгласно Изборния кодекс, следва активно да упражняват правата си, в т.ч. да искат от политическите субекти информация относно целите на обработване (събиране, съхраняване и предаване) на техни лични данни, както и заличаване на събрани данни или коригиране на неточни данни. При искане за заличаване или коригиране на личните им данни, гражданите следва да се обръщат непосредствено към партиите и инициативните комитети.

- При констатирано нарушение на правата на физическите лица и с цел бързина на производството пред КЗЛД избирателите следва да подават жалби и сигнали за злоупотреба с техните права директно в КЗЛД. На електронната страница на КЗЛД (www.cdpd.bg) е публикуван формуляр на жалба с необходимите реквизити.

- Гражданите имат правна възможност, при констатиране на нарушения, да упражнят правата си и по съдебен ред, а при съмнение за престъпление – пред съответната прокуратура.

Към ЦИК:

- Необходимо е ЦИК да предприеме мерки за идентифициране на АЛД – партиите, участващи в състава на коалиции, от чието име са събирали подписките.

- Необходимо е ЦИК да изисква от политическите субекти да представят информация за актуалното състояние на регистрацията им като АЛД към датата на насрочване на изборите, но не по-късно от датата на подаване на подписките за регистрация.

- При провеждане на избори за народни представители, общински съветници и

кметове е необходимо ЦИК да изработи указания към РИК/ОИК да изискват от инициативните комитети да представят информация за актуалното състояние на регистрацията им като АЛД към датата на регистрация за участие в изборите.

По време на цялата осъществена дейност във връзка с постъпилите жалби и проверки на политическите субекти КЗЛД получава съдействие от страна на ЦИК, Прокуратурата на Република България, политическите партии – обекти на проверките, НПО и представителите на медиите, които отразяват дейността на КЗЛД и по този начин се постига прозрачност и информираност на обществото.

КЗЛД е отворена за бъдещи съвместни инициативи с всички заинтересовани страни, с цел задълбочен анализ, включително изработване на предложения за промени в изборното законодателство.

4. Изводи

Положителните резултати от предприетите от КЗЛД действия за преустановяване на възможността за злоупотреби с лични данни при събиране на подписи на поддръжници за регистрация на политически субекти за участие в избори се установяват от съотношението на броя постъпили в КЗЛД жалби и сигнали преди и след приключване на проверките:

- При провеждането на изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 25 май 2014 г. – 1380 бр. жалби и сигнали;

- При провеждането на избори за народни представители за Народно събрание на 5 октомври 2014 г. – 53 бр. жалби.

Прави впечатление, че след публикуване на образец на жалба на интернет страницата на КЗЛД значително намалява броят на сигналите и жалбите, подадени не по законоустановения ред. Това дава възможност на първо място физическото лице ефективно да търси защита на нарушени права и на следващо място улеснява КЗЛД при изясняване на фактите и обстоятелствата, посочени в конкретната жалба.

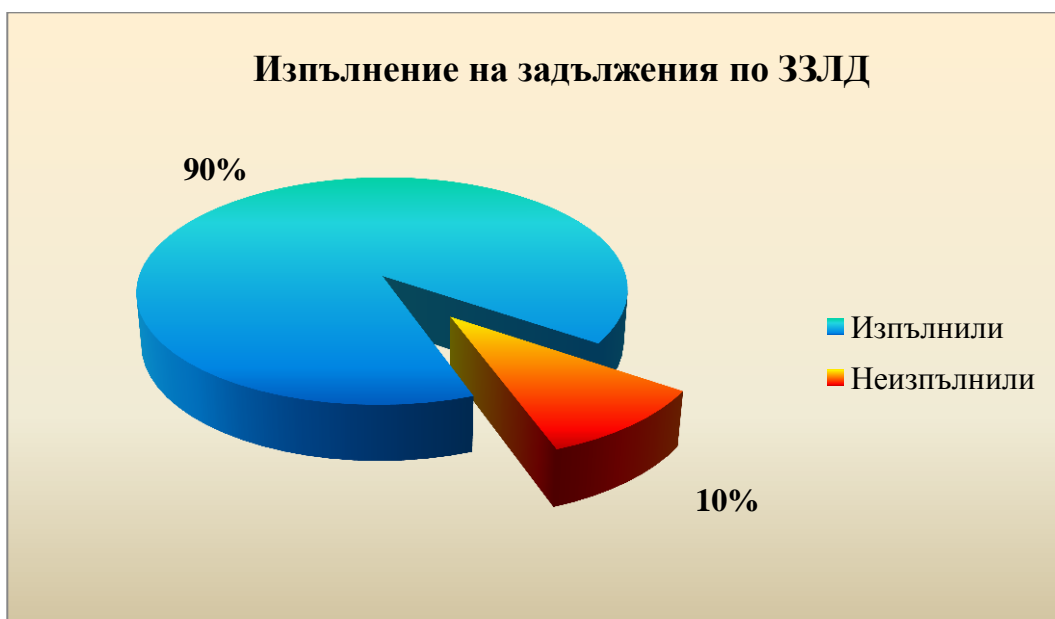
Разбирането на КЗЛД е, че следва да се акцентира върху информираност на физическите лица за правата и задълженията им по Изборния кодекс, както и върху добросъвестността на лицата, които са отговорни за събиране на подписи на поддръжници с цел недопускане употребата на лични данни в противоречие със ЗЗЛД.

Прави впечатление, че след извършените проверки на политически субекти за участие в изборите за членове на Европейския парламент от Република България, в края на отчетния период 90% от политическите субекти отстраняват установените

нарушения на ЗЗЛД, за които са били санкционирани. Това са нарушения, свързани с липса на подадено заявление за регистрация в КЗЛД и/или липсата на заявен регистър, свързан с обработване на лични данни на физически лица участници в подписка. Останалите 10%, които не са отстранили нарушенията, подлежат на последваща проверка през 2015 г. (фиг. 7 и 8).

Фиг. 8

Фиг. 9

Като положителен резултат от извършените проверки може да се посочи също така високият процент (90%) от политически субекти, участвали в изборите на народни представители през м. октомври 2014 г., които са се регистрирали като АЛД по повод обработването на лични данни в изборния процес (фиг. 10).

Фиг. 10

След анализ на констатираните предпоставки за злоупотреби с лични данни в хода на изборния процес КЗЛД счита, че са необходими законодателни промени в следните насоки:

1. Да се предвиди възможност за идентифициране на конкретната политическа партия, събирала подписи на граждани в случаите, когато партията е част от състава на коалиция. Липсата на такава възможност към момента възпрепятства реализирането на административнонаказателната отговорност към съответния АЛД – партия в състава на коалиция.

2. Да се предвиди възможност за легитимиране на физическите лица при полагане на подписи. Освен дисциплиниращия ефект върху политическия субект, който би имала подобна мярка, ще се създадат гаранции срещу злоупотреби и от самите физически лица.

3. Задължително изискване за регистрация на политически субект за участие в провеждане на избори да бъде наличието на регистрация като АЛД в регистъра,

поддържан от КЗЛД, вкл. наличието на заявен регистър на лични данни на избиратели, подкрепящи регистрацията на съответния политически субект.

4. Да се дефинира кой от членовете на инициативен комитет носи отговорност като АЛД. Настоящата фикция, предвидена в Изборния кодекс, че членовете на инициативния комитет са АЛД, както и липсата на персонифициран субект след приключване на изборите (инициативният комитет съществува за ограничен период от време – до регистриране на съответния независим кандидат) ограничават възможността на КЗЛД за реализиране на административнонаказателната отговорност във връзка с извършването на проверки и разглеждането на жалби.

5. Задължително изискване за регистрация на неправителствените организации като наблюдатели за избори да бъде наличието на регистрация като АЛД в регистъра, поддържан от КЗЛД, вкл. наличието на заявен регистър, свързан с обработването на лични данни на физически лица – наблюдатели.

VI. Производства по изразяване на становища и разрешаване предоставянето на данни в трети държави

1. Становища

През 2014 г. КЗЛД е изразила официални становища на основание чл. 10, ал. 1, т. 4 от ЗЗЛД по 80 искания. В настоящия отчет е представена информация относно становища по въпроси от значим обществен интерес или по често срещани казуси в практиката.

Искания за изразяване на становище, отправени от общините в качеството на АЛД, поддържащи на общинско ниво регистрите за гражданско състояние.

Кметовете на общини се обръщат към КЗЛД за становище във връзка с изисквана от банки информация за наследниците на починали длъжници по кредити. Принципното становище на КЗЛД в тези случаи е, че на основание чл. 4, ал. 1, т. 7 от ЗЗЛД (обработването е необходимо за реализиране на законните интереси на АЛД или на трето лице, на което се разкриват данните) във връзка с чл. 106, ал. 1, т. 3 от Закона за гражданската регистрация (данните от ЕСГРАОН се предоставят на български юридически лица въз основа на разрешение на КЗЛД), общините могат да предоставят данни от своите регистри за наследниците на починали лица с цел да бъде предявен иск срещу тях по чл. 124, ал. 2 от ГПК, след предоставяне от страна на банката на доказателства и информация относно съществуването на договорни отношения между банката и починалото лице и наличие на валидно и изискуемо задължение, чиято стойност е в размер на спорната сума. В случай че лицата, данни за които са поискани, са починали, следва да се даде информация за следващия ред от кръга роднини на починалия.

До КЗЛД общините отправят и запитвания във връзка с предоставянето на лични данни, изискани от различни застрахователни дружества. Исканията до общините от застрахователите касаят предоставянето на заверени копия на съобщение за смърт и акт за смърт. Основанието, което се посочва, е разпоредбата на чл. 106, ал. 1 и ал. 2 от Кодекса за застраховането (КЗ). Въз основа на съществуващата законова уредба в Република България КЗЛД изразява становище, че предоставянето на лични данни (съобщение за смърт и акт за смърт на физическо лице), съдържащи се в Локална база данни „Население“, която се поддържа на общинско ниво от общините, може да се извърши на основание разпоредбите на чл. 4, ал. 1, т. 1 и т. 6 от ЗЗЛД, чл. 28, ал. 1, т. 8 от Закона за здравето, във връзка с чл. 106, ал. от КЗ и Наредба № РД-02-20-6 от 24

април 2012 г. за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението, за нуждите на установяване на застрахователно събитие и на вредите, причинени от него.

Получават се и искания за изразяване на становище на КЗЛД във връзка със зачестили заявления от собственици/съсобственици на жилищни имоти за предоставяне на лични данни (имена, ЕГН) на лицата, които са адресно регистрирани на адресите на имотите им отпреди изменението на чл. 92 от Закона за гражданската регистрация (ЗГР) от 20.05.2011 г., при действащата тогава законова уредба на регистрационен режим. Във връзка с това се поставя въпросът доколко е приложима в тези случаи предвидената правна възможност за предоставяне на лични данни на трети лица, съгласно чл. 106, ал. 1, т. 1 от ЗГР, и какви представени доказателства от собствениците на имоти за наличие на правен интерес биха удовлетворили законосъобразност при предоставяне на данните. Становището на КЗЛД е, че на основание чл. 4, ал. 1, т. 1 от ЗЗЛД във връзка с чл. 106, ал. 1, т. 1 от ЗГР, общините могат да предоставят на собственици на недвижими имоти информация относно лицата с адресна регистрация на адресите на имотите им след представяне на документ, легитимиращ лицето като собственик на съответния недвижимия имот (нотариален акт, съдебни решения, с които се обявяват за окончателни предварителни договори за покупка на недвижими имоти по чл. 19 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) и др.).

Във връзка с провеждане на отчуждителни процедури по Закона за държавната собственост (ЗДС), до КЗЛД често се обръщат различни общини относно предоставянето на Агенция „Пътна инфраструктура“ на лични данни на физически лица. КЗЛД се произнася със становища, в които се посочва, че общините могат да предоставят на Агенция „Пътна инфраструктура“ лични данни (име, презиме, фамилия на лицата, единен граждански номер, постоянен адрес, родство с наследодателя) на собствениците на имоти или на наследниците на починалите собственици на имоти, съдържащи се в Локална база данни „Население“, която се поддържа на общинско ниво от съответната община, на основание чл. 4, ал. 1, т. 5 и т. 6 от ЗЗЛД във връзка с чл. 106, ал. 1, т. 2 от ЗГР.

През 2014 година е получено и искане за становище от кмета на община Омуртаг във връзка с реда, начина и условията и допустимия обем при обмен на информация и евентуално на лични данни между община Омуртаг и град Мюнхен, Федерална република Германия, във връзка с предстоящо сключване на тристранен Меморандум за разбирателство между община Омуртаг, община Пазарджик и град Мюнхен. Меморандумът има като цяло за задача разясняване и

защита правата на ромското население от двете български общини, постоянно и/или временно пребиващи на територията на град Мюнхен, както и интеграцията на същите в двете страни посредством осъществяване на сътрудничество на държавните, местни администрации и неправителствени организации. КЗЛД приема, че за да е налице законосъобразно обработване на лични данни чрез тяхното предоставяне, същото следва да се осъществява при наличие на поне едно от дадените алтернативно в чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД, във връзка с чл. 106 от ЗГР, както и при стриктно спазване на принципите за целесъобразност, пропорционалност и актуалност на данните. Преценката относно наличието на условие за допустимост на обработването на лични данни е на АД, предоставящ данните, и следва да бъде извършвано за всеки един конкретен случай на евентуално възникнала необходимост. Преценката относно начина, по който ще бъде оформена и изпратена исканата информация, както и предприетите технически и организационни мерки за сигурност на информацията при осъществяване на нейното предоставяне е изцяло задължение и отговорност на АД, предоставящ данните.

Наблюдава се тенденция за разработване на все повече електронни административни услуги както от страна на централната, така и от страна на общинската администрация. Във връзка с предоставянето на тези услуги на гражданите възникват някои въпроси относно приложението на ЗЗЛД. Така например през годината в КЗЛД постъпват искания за изразяване на становища от Столичнаа община и Българската агенция за безопасност на храните във връзка с проекти по европейски програми с крайна цел разширяване гамата от електронни административни услуги, които ще се предлагат на гражданите. Изразява се желание от двете институции да получат разрешение за достъп до Регистър „Население“ на НБД „Население“ с цел извършване проверка на самоличността на заявителя при подаване на заявление по електронен път за предоставяне на електронна административна услуга. На основание чл. 4, ал. 1, т. 1 от ЗЗЛД във връзка с чл. 106, ал. 1, т. 2 от ЗГР, ГД ГРАО към Министерството на регионалното развитие следва да се предостави безплатен автоматизиран достъп до Регистър „Население“ – НБД „Население“. В становището на КЗЛД обаче се предвижда достъпът да се ограничава единствено до категориите данни, които са необходими за целите на конкретно предоставяните услуги. Тъй като и в двата аналогични случая, разглеждани от КЗЛД, автоматизираният достъп и обмен на данни се осъществява през софтуерната инфраструктура, поддържана от Министерството на транспорта, информационните технологии и

съобщенията (МТИТС), проектите следва да се осъществят в условията на тристранни споразумения, включващи ГД ГРАО и МТИТС.

Всеки път, когато изразява становище във връзка с предоставяне на електронни услуги, КЗЛД подчертава особено важността на информацията за обработването на личните данни на потребителите, която конкретният АЛД трябва да им предостави по смисъла на ЗЗЛД.

Интерес представлява молба за **становище от страна на банка във връзка с отправено към нея от застрахователно дружество за предоставяне на лични данни – имена и ЕГН на клиенти на банката**. При изплащане чрез банков превод на застрахователни обезщетения по щети, предявени пред застрахователя, последният посочва в платежни нареждания IBAN на сметката на получателя, която следва да бъде заверена със сумата на превода. При изпълнение на платежните нареждания, съгласно Закона за платежните услуги и платежните системи банката на получателя е длъжна да изпълни платежното нареждане точно по отношение на посочения в него IBAN на сметката на получателя. Банките при изпълнение на нареждането нямат задължение да извършват проверка за съответствие на посочения IBAN с имената на титуляря. При посочване на валиден IBAN, но различен от действителния получател на средствата, банката ще изпълни платежното нареждане, като в този случай със сумата на превода ще бъде заверена сметката, съгласно посочения в нареждането уникален идентификатор (IBAN).

В искането за становище се описва, че обстоятелствата са се развили по гореописания начин и сумите, наредени от застрахователя, поради погрешно посочен в платежното нареждане идентификатор IBAN, са постъпили по сметки на трети лица – клиенти на банката, за които не са били предназначени. В резултат на преводите третите физически лица са се обогатили неоснователно, получавайки суми, които не им се дължат. Молбата за становище е относно това, дали банката има законово основание да предостави исканата информация, съставляваща лични данни на застрахователя, а именно имена, ЕГН на титулярите, по чиито банкови сметки погрешно са постъпили парични средства с цел осигуряване на възможност на застрахователя да защити своите законни интереси, предявявайки по съдебен ред иск за неоснователно обогатяване срещу физически лица, разкриването на чиито лични данни се иска.

Становището на КЗЛД е, че предоставянето на лични данни (имена и ЕГН) на лица, клиенти на банката, по чиито сметки са постъпили суми, наредени от застрахователното дружество поради погрешно посочен в платежното нареждане

идентификатор IBAN, може да се извърши на основание чл. 4, ал. 1, т. 7 от ЗЗЛД и във връзка с чл. 55 от ЗЗД, който урежда хипотезата на неоснователно обогатяване на определени лица, с цел търсене на претенции по съдебен ред от страна на застрахователното дружество.

През 2014 г. КЗЛД изразява и становище, свързано със записване на глас при входящите телефонни обаждания в колцентър. Придържайки се към основните принципи за обработване на лични данни, КЗЛД потвърждава, че съгласието на лицето в тези случаи следва да бъде изразено изрично, а не чрез конклюдентни действия. Колцентърът следва да предоставя и възможност на обаждачите се да проведат разговор, който не се записва. Информация за това трябва да се съдържа в предупредително съобщение преди същинския разговор. Според заключенията на КЗЛД е недопустимо условията за провеждане на разговорите между потребители и колцентъра да са оповестени само и единствено в Общите условия на съответното дружество и достъпни само на официалния сайт. Колцентърът следва винаги да предоставя възможност на обаждачото се лице да възрази срещу обработването на негови лични данни чрез запис на телефонен разговор, след като се информира за тази възможност при провеждане на конкретния телефонен разговор.

Друго интересно становище на КЗЛД е по въпроса, дали когато дружество кредитор не може да осъществи контакт с даден заемател по телефон или чрез писмо, могат да бъдат поставени уведомления на входната врата на имота (жилището) с информация за забавени плащания по сключен договор за паричен заем или с информация, че лицето е потърсено от представител на дружеството.

Становището на КЗЛД е, че представлява нарушение на чл. 2, ал. 2 от ЗЗЛД публичното оповестяване на задълженията на физически лица-длъжници чрез поставяне на уведомление на входна врата на жилище, обитавано от заемателя или пощенска кутия, съдържащо информация в който и да е от следните случаи:

- двете имена на заемателя и текст, с който се уведомява, че има забави в плащането и телефон за връзка от страна на дружеството;
- номер на апартамента, в който живее заемателят и текст, с който се уведомява, че има забави в плащането (с точен размер) и телефон за връзка от страна на дружеството;
- номер на апартамента, в който живее заемателят и текст, с който се уведомява, че има забави (без размер) в плащането и телефон за връзка от страна на дружеството.

Заслужава внимание и становище на КЗЛД във връзка с проучване приноса към икономиката на страната или в други специфични области на лица, придобили или възстановили българско гражданство с указ на Вицепрезидента. Искането е във връзка със стартиран проект от администрацията на Президента, един от модулите на който цели да бъде проучен приносът на лицата, придобили или възстановили българско гражданство с указ на Вицепрезидента, към икономиката на страната или в други специфични области, свързани основно с пребиваването и заетостта им в Република България. Във връзка с проучването е необходимо ползването на информация, свързана с лични данни на посочената група лица и препращането ѝ за справка на други държавни институции – АЛД. По повод на това от администрацията на Вицепрезидента се иска становище от КЗЛД относно възможността да бъде получавана информация от други АЛД за проучваните лица, както и да бъде предоставяна такава на други институции за постигане целите на проекта при условията на чл. 4, ал. 1, т. 5 от ЗЗЛД (наличие на обществен интерес).

След анализ на казуса становището на КЗЛД е, че обработването на лични данни в рамките на описания проект може да се извършва на основание чл. 4, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД при наличие на изрично и информирано съгласие на лицата, чиито данни се обработват. Важно условие за валидността е съгласието да бъде изразено преди започване на обработването за целите на проекта. Осъществяващите проекта институции имат задължение да предоставят възможност за избор на лицата, получаващи или възстановяващи българско гражданство, като предварително ги информират за целите на проекта, категориите данни, които ще се обработват и лицата, които ще имат достъп до обработваните лични данни, както и реда за обработване. В конкретния случай, при липса на изразено съгласие от лице, което е придобило или на което е възстановено българското гражданство, институциите, от които се иска предоставяне на информация, могат да предоставят такава единствено под формата на статистическа информация, след анонимизиране на личните данни, съдържащи се в нея.

През 2014 година КЗЛД се произнася и със становище по повод организираната от фондация „Програма достъп до информация“ обществена дискусия на тема: „Необходими ли са промени в законодателството за достъп до информация“. За дискусия се поставя и темата за създаване на независим орган с правомощия за контрол по приложението на Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), с вариант съвместяване от КЗЛД на контрола по защитата на

личните данни и по достъпа до информация. По този въпрос позицията на КЗЛД е, че КЗЛД е независим държавен орган, създаден със специална цел – да реализира институционалната защита на лицата при нарушаване правото им на личен живот, извършено в противоречие с принципите за обработване на лични данни. Конституционно признатите права на достъп до информация и на защита на личната неприкосновеност, включително и защита на личните данни, съществуват в конфликт, който следва да намери своето балансирано разрешаване във всеки конкретен случай. Вменяване на КЗЛД на правомощия по разглеждане на жалби по ЗДОИ и ЗЗЛД ще доведе до сериозен дисбаланс в обективно решаване на споровете, като в този случай резултатите могат да бъдат единствено във вреда на лицата, потърсили справедлива защита на нарушените си права. Позицията на КЗЛД е, че в настоящия момент в българската правна уредба съществува независима институция в лицето на националния омбудсман, който разполага с достатъчно нормативно разписани механизми, за да реализира ефективно защитата на българските граждани при нарушаване на правата им по ЗДОИ.

Във връзка с приетите и обнародвани в „Държавен вестник“, бр. 40 от 13 май 2014 г., изменения в Закона за обществените поръчки (ЗОП), през отчетния период в КЗЛД постъпват искания за становища за заличаване на информация съгласно изискването на чл. 22б, ал. 3 от ЗОП. Позицията на КЗЛД е, че в чл. 22б, ал. 3 от ЗОП са разписани изрично случаите, когато се заличава информация от документите, които се публикуват в профила на купувача. Тази информация следва да се заличава само в хипотезите, които са посочени в разпоредбата, а именно: когато е приложена декларация за конфиденциалност по чл. 33, ал. 4 от ЗОП, както и когато информацията е защитена със закон. Информацията, касаеща физическите лица, е информация, която е защитена със закон – ЗЗЛД, защото е лична информация за физическото лице. Информация като единен граждански номер, номер на документ за самоличност, постоянен или настоящ адрес, която индивидуализира физическото лице в документите по чл. 22б, ал. 2 от ЗОП, следва да се публикува след получаване на съгласие по смисъла на т. 13 от параграф 1 на ДР на ЗЗЛД. Това съгласие следва да е свободно изразено, конкретно и информирано, и с него физическото лице трябва недвусмислено да се съгласява тези данни да бъдат обработвани. Във връзка с това е целесъобразно съгласието да бъде обективизирано в писмена форма, въпреки че такава не се изисква по ЗЗЛД, с цел доказване на неговото наличие.

С публикуването на изрично посочени в чл. 22б, ал. 1 от ЗОП документи, един от които е протоколът от работата на КЗЛД за провеждане на процедура за обществена поръчка, се цели публичност и прозрачност. Предвид това, че в протоколите по чл. 22б, ал. 1, т. 7 личните данни на определена категория лица фигурират, защото те са служители или консултанти по дадена обществена поръчка, то техните имена следва да се публикуват с оглед осъществяването на целта на регистъра на обществените поръчки, а именно: осигуряване на публичност и прозрачност относно процеса на възлагане и изпълнение на обществените поръчки. Тези данни са и задължителни реквизити по смисъла на чл. 72 от ЗОП, от съдържанието на протоколите за разглеждането, оценяването и класирането на офертите. По отношение на подписа КЗЛД потвърждава разбирането си, че публикуването му се явява непропорционално на целта на закона, тъй като с публикуването на съдържанието на протокола и имената на визираните по-горе лица е осъществена целената публичност и прозрачност.

По предложение на Цветелин Софрониев – член на КЗЛД, през 2014 година се разглежда казус във връзка с употребата на ЕГН в най-често използваните документи в системата на народната просвета, а именно – ученическа лична карта, ученическа книжка и ученическа книжка за задочно обучение. Въпросните документи, като част от задължителните изисквания на Закона за народната просвета, се съхраняват от всеки ученик в системата на образованието, т.е. кръгът от засегнатите лица е много голям.

Разглежда се обстойно действащата нормативна уредба. Доколкото разглежданите документи се използват и съхраняват от деца, се анализират и някои специални разпоредби, свързани със статута на децата и тяхната закрила, както и международните стандарти, касаещи тази особена категория субекти на лични данни.

Установява се, че при използването на ЕГН във формулярите на лична ученическа карта, ученическа книжка и ученическа книжка за задочно обучение се нарушават някои от основните принципи при обработването на лични данни:

- използването на ЕГН е несъотнесимо с целите, за които са създадени въпросните документи;
- нарушава се принципът за обработването на минимален обем от данни, които са достатъчни за постигане на определените цели;
- нарушава се принципът за пропорционалност, като не се гарантира в достатъчна степен безопасността на децата по отношение на техните лични данни.

Правният анализ показва, че е налице несъответствие на Наредба № 4 от 16.04.2003 г. за документите за системата на народната просвета, регламентираща съдържанието на въпросните документи, и ЗЗЛД като акт от по-висока степен, съгласно чл. 15 от Закона за нормативните актове.

При отчитане на горното КЗЛД изразява становище, че използването на ЕГН като част от задължителното съдържание на личната ученическа карта, ученическата книжка и ученическата книжка за задочно обучение по смисъла на чл. 65-67 от Наредба № 4 от 16.04.2003 г. за документите за системата на народната просвета, издадена от Министъра на образованието и науката, е незаконосъобразно и следва да бъде преустановено. КЗЛД издава задължително предписание по смисъла на чл. 10, ал. 1, т. 5 от ЗЗЛД, с което задължава Министъра на образованието и науката да предприеме необходимите мерки за премахване от следващата учебна година (2015/2016 г.) на ЕГН от съдържанието на личната ученическа карта, ученическата книжка и ученическата книжка за задочно обучение.

Задължителното предписание се връчва за изпълнение на 23.12.2014 г.

През 2014 година КЗЛД се произнася с обобщено становище по въпросите, свързани с видеонаблюдението. Темата за законосъобразното извършване на видеонаблюдение се поставя многократно за произнасяне от КЗЛД, съобразно вменените ѝ със ЗЗЛД компетенции. Практиката на КЗЛД по въпросите, свързани с видеонаблюдението в последните години показва, че с развитието на технологиите в национален и световен мащаб се развива и възможността за наблюдаване на различни обекти от разстояние чрез използването на видеокамери. Това развитие на технологиите и прякото им отражение в сферата на обществения и частния живот не може да не бъде отчитано от КЗЛД, когато решава въпросите за законосъобразността и допустимостта на видеонаблюдението. Поради обстоятелството, че в България видеонаблюдението, като вид обработване на лични данни, не е подробно уредено, при разглеждане на отделните казуси КЗЛД анализира и международното законодателство и практика, свързани с обработването на лични данни, извършвано чрез видеонаблюдение.

Въпросите могат да бъдат анализирани в няколко насоки – защита на лицата, защита на собствеността, обществен интерес, разкриване, предотвратяване и контрол на нарушения/престъпления, други законни интереси. Изводът, който може да се направи, е, че при използването на средства за видеонаблюдение е изключително важно

да се прилага принципът за адекватност и пропорционалност при обработване на лични данни чрез видеонаблюдение.

По принцип право да извършват видеонаблюдение в сгради, офиси, държавни и обществени предприятия и институции имат търговци или юридически лица, както и техни звена за самоохрана, които са лицензирани за извършването на частна охранителна дейност, както и държавни институции, на които се налага да извършват видеонаблюдение за изпълнение на своите функции. Във всички останали случаи видеонаблюдение може да бъде извършвано само при наличие на нормативно основание или при съгласие на физическите лица, обект на видеозаснемане.

В практиката си КЗЛД следи за това, гражданите задължително да бъдат уведомявани чрез информационни табла, поставени на видно място, за използването на технически средства за наблюдение и контрол на обекта. В случай че те не са възразили пред администратора за обработването на личните им данни, се приема, че същите са предоставили своето съгласие по смисъла на ЗЗЛД техни лични данни да бъдат обработвани чрез технически средства за видеоконтрол.

При разглеждане на въпроси за видеонаблюдението КЗЛД информира лицата за правото им да възразят пред администратора, че не желаят да бъдат записвани чрез камери за видеонаблюдение (ако администраторът не докаже наличието на правно основание в конкретния случай), както и правото им на достъп до отнасящите се до тях лични данни. В случаите, когато при осъществяване правото на достъп на физическото лице могат да се разкрият лични данни и за трето лице, администраторът е длъжен да предостави на искателя достъп до частта от тях, отнасяща се само за него. За тази цел той трябва да предприеме съответни технически мерки за заличаване/маскиране на образите на другите лица, обект на видеонаблюдението. При липса на такава техническа възможност достъп до видеозаписи може да бъде предоставен само със съгласието на всички лица, обект на видеонаблюдението.

Когато действията във връзка с осъществяване на видеозаснемане се извършват от дружества с предмет осъществяване на охранителна дейност по Закона за частната охранителна дейност, КЗЛД информира физическите лица, че контролът върху дейностите в тези случаи е възложен на Главна дирекция „Охранителна полиция“ и областните дирекции на МВР. Лицето може да се обърне към тези структури на МВР, доколкото няма извършено нарушение на ЗЗЛД.

В допълнение към принципното становище по въпросите за видеонаблюдението през 2014 година КЗЛД се произнася и по конкретни казуси.

Такова е изразеното становище по повод искане от МВР относно съответствието с изискванията за защита на личните данни на предстоящо въвеждане на автоматизирана информационна система „Видеозаснемане на пътен контрол“ – тема със значителен обществен интерес. Чрез тази система се обработват лични данни (видеоизображения) на попаднали в обсега на средствата за заснемане лица – служители на МВР, извършващи проверка, и водачи на моторни превозни средства, както и самите превозни средства – обект на проверка, за спазване на правилата за движение по пътищата.

За да се произнесе, Комисията разглежда разпоредбите на два специални закона – Закона за министерството на вътрешните работи (ЗМВР) и Закона за движението по пътищата (ЗДВП).

При анализ на нормативната уредба, в т.ч. и утвърдените от Министъра на вътрешните работи „Организационно-технологични правила за работа с автоматизираната информационна система „Видеозаснемане на пътен контрол“, КЗЛД отчита, че администраторът на лични данни – Министърът на вътрешните работи, е предприел необходимите технически и организационни мерки, за да защити данните от случайно или незаконно унищожаване, от случайна загуба, от неправомерен достъп, изменение или разпространение, както и от други незаконни форми на обработване, в съответствие с нормите на Наредба № 1 на КЗЛД от 30 януари 2013 година за минималното ниво на технически и организационни мерки и допустимия вид защита.

Становището на КЗЛД по конкретното питане е, че министърът на вътрешните работи, в качеството му на АД, може да извършва обработване на лични данни чрез видеоинформация от автоматизираната информационна система „Видеозаснемане на пътен контрол“. В случая обработването е допустимо и законосъобразно на основание чл. 4, ал. 1, т. 6 от ЗЗЛД – упражняване на правомощия, предоставени на администратора на лични данни със специални закони (чл. 25, чл. 26 и чл. 91 от ЗМВР, както и чл. 165, ал. 2, т. 7 от ЗДВП).

2. Трансфери на лични данни

През отчетния период към КЗЛД са отправени 11 искания за разрешаване на трансфери на лични данни в трети държави по смисъла на ЗЗЛД.

В обобщен вид позицията на КЗЛД по искания за разрешаване на предоставяне на данни в трети държави е следната: в случаите на осъществяване на трансфер на лични данни, на основание чл. 36а, ал. 5, т. 2 от ЗЗЛД, АД, не следва да подава искане

за разрешаване на трансфер. В тези случаи същият следва да подаде уведомление до КЗЛД за предстоящия трансфер, като приложи доказателства относно наличието на сключени стандартни договорни клаузи.

В случаите на осъществяване на трансфер на лични данни на основание чл. 36а, ал. 5, т. 1 от ЗЗЛД, АЛД не следва да подава искане за разрешаване на трансфер тогава, когато има решение на Европейската комисия, с което тя се е произнесла, че третата държава, в която се предоставят лични данни, осигурява адекватно ниво на защита. АЛД следва да заяви предоставянето на данни във водения от КЗЛД регистър по чл. 42, ал. 1 от ПДКЗЛДНА, като посочи съответната държава на получателя на данните.

В случаите, в които договорът за предоставяне на данни е сключен с дружество получател със седалище и управление в Съединените американски щати, което е включено в списъка на Сейф Харбър¹ и е декларирало пред Департамента по търговия на САЩ, че ще се придържа към така наречената Сейф Харбър рамка, е необходимо подаването на искане до КЗЛД за разрешение за предоставяне на лични данни в трета държава. В този случай се прилагат чл. 36а, ал. 7 и чл. 36б, ал. 1 от ЗЗЛД.

Във всички случаи на подадено искане за разрешаване на трансфер на някои от основанията по чл. 36а, ал. 7, в т.ч. и т. 1 от ЗЗЛД, КЗЛД осъществява преценка, както относно наличието на адекватно ниво на защита на данните, така също и относно предприетите мерки за тяхната защита във всеки един конкретен случай. Обработването на лични данни за цели, различни от тези, за които първоначално се събират, ще се яви последващо обработване и за него следва да е налице самостоятелно условие за допустимост на обработването (чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД). Съгласието на физическите лица е едно от алтернативно посочените условия, при които е допустимо обработване на лични данни съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗЗЛД и едно от условията за предоставянето им в трета държава (чл. 36а, ал. 7, т. 1 от ЗЗЛД). Съгласието ще е задължително да бъде налице във всички случаи, в които АЛД трансферира лични данни към дружество в трета държава и се позовава на това основание, а именно чл. 36а, ал. 7, т. 1 от ЗЗЛД.

И през 2014 г. в КЗЛД постъпват искания за разрешение на трансфер на лични данни на основание прилагането на т.нар. обвързващи корпоративни правила, които са глобален кодекс за добри практики, базиран на европейските стандарти за защита на

¹ Списък от дружества на територията на САЩ, които приемат да спазват и прилагат решение на ЕК № 2000/520/ ЕО от 26.07.2000 г. относно адекватността на защитата, гарантирана от принципите за „сфера на неприкосновеност на личния живот и свързаните с това често задавани въпроси“. Списъкът е публикуван на интернет страницата на Департамента по търговия на САЩ и периодично се актуализира.

данните. Тези правила се изготвят от мултинационални компании и се спазват доброволно от тях, с цел осигуряване на адекватни мерки за трансфер на данни между отделните компании, в рамките на корпорацията. Създадени са като допълнителен инструмент за трансфер, освен стандартните договорни клаузи, като тяхната регулация се осъществява чрез Работните документи на Работната група по чл. 29. По отношение на трансфера на данни към компании извън корпорацията, намиращи се в трети страни, продължават да се прилагат стандартните договорни клаузи, приети с Решения за адекватност на Европейската комисия. Тъй като този правен инструмент не е познат в българското законодателство, при заявяване на искания за разрешение за трансфер на основание прилагането на обвързващи корпоративни правила КЗЛД разрешава трансфера на данни в изпълнение на чл. 36б от ЗЗЛД и въз основа на представените доказателства, удостоверяващи поети договорни ангажменти за това, че АД, предоставящ данните, и АД, който ги получава, представят достатъчно гаранции за тяхната защита.

VII. Обучение в областта на защитата на личните данни

През 2014 г. КЗЛД продължава да развива своята систематизирана целенасочена обучителна дейност. За отчетния период в обучителния план се поставят 4 акцента:

- Обучение на съсловни организации;
- Обучение на големи АЛД;
- Обучение на органи на централната и съдебната власт;
- Обучение, провеждано съвместно с партньорски организации.

През 2014 г. се провеждат 19 обучителни семинара, от които 2 семинара за съсловни организации, 7 обучения с органи на централната и съдебната власт, 3 семинара с големи АЛД от телекомуникационния сектор. Към тях се прибавят и 7 семинара, осъществени съвместно с обучителни партньори (Института по публична администрация (ИПА), Международния банков институт).

1. Обучение на съсловни организации

Един от основните акценти в обучителната дейност на КЗЛД за 2014 г. е поставен върху обучението на съсловни организации. Тази традиция и добра практика се въвежда през 2013 г. и намира своето естествено продължение през 2014 г. Чрез обучението на съсловни организации се създава възможност за по-добро унифициране на стандартите и практиките в защитата на данните от всички членове на организацията, както и по-широко разпространение на резултатите от обучението. Една от целите на тези обучения е намирането на отговор на общи проблемни области и създаването на еднообразна практика при решаването им.

През 2014 г. обучение преминават две съсловни организации: Асоциация на специализираните счетоводни предприятия и Българският лекарски съюз.

2. Обучение на големи АЛД

През 2014 г. КЗЛД идентифицира нуждата от провеждане на обучение за АЛД, които поддържат значителни по обем масиви с данни. Фокус се поставя върху телекомуникационните оператори, предоставящи електронни съобщителни услуги. Нивото на проникване на мобилните услуги на българския пазар е високо (123% при 112% средно за ЕС), което оформя телекомуникационния сектор като едно от приоритетните направления за превантивна работа на КЗЛД. Телекомуникационните оператори обработват значителен обем лични данни, освен това през 2013 г. над 60% от

всички подадени пред КЗЛД жалби от граждани са срещу представител на сектор „Телекомуникации“.

В тази връзка през 2014 г. се провеждат обучения за служители на „Мтел“, Българска телекомуникационна компания и „Теленор“ (бивш „Глобул“).

3. Обучение на органи на централната и съдебната власт

В рамките на своята дейност КЗЛД се стреми да постига добро взаимодействие с органите на държавната власт с цел улесняване на работния процес и обслужването на гражданите. В досегашните обучителни кампании КЗЛД винаги е поставяла особен акцент върху обучението на държавни институции, с оглед необходимостта те да служат като модел за спазване на законовите норми и правила. За сравнение през 2011 г. КЗЛД обучава служители на всички институции, които имат достъп до Националната шенгенска информационна система. През 2012 г. фокусът на обучението се поставя върху органите на местната власт, като са проведени серия от обучения в редица областни градове в България. През 2013 г. държавните органи, които вземат участие в обучението, се подбират въз основа на обема от лични данни, които събират и обработват. Този принцип на работа продължава и през 2014 г. Провежданите през отчетния период обучения на АЛД обхващат администратори, работещи със значителни по обем информационни масиви. Обученията през 2014 г. включват семинари, предназначени за съдии и съдебни служители от административните съдилища в Хасково, Пазарджик и Смолян, Националния осигурителен институт, Министерството на труда и социалната политика и Националната агенция за приходите.

През 2014 г. по покана на Националния институт на правосъдието за първи път представител на КЗЛД се включва като лектор в серията дистанционни обучения на института. Конкретното обучение на тема „Защита на личните данни в съдебната система“, предназначено за съдебни служители от съдилищата в страната, се провежда в дистанционна форма с присъствена среща посредством специализирана уеббазирана система на института.

4. Обучение, провеждано съвместно с партньорски организации

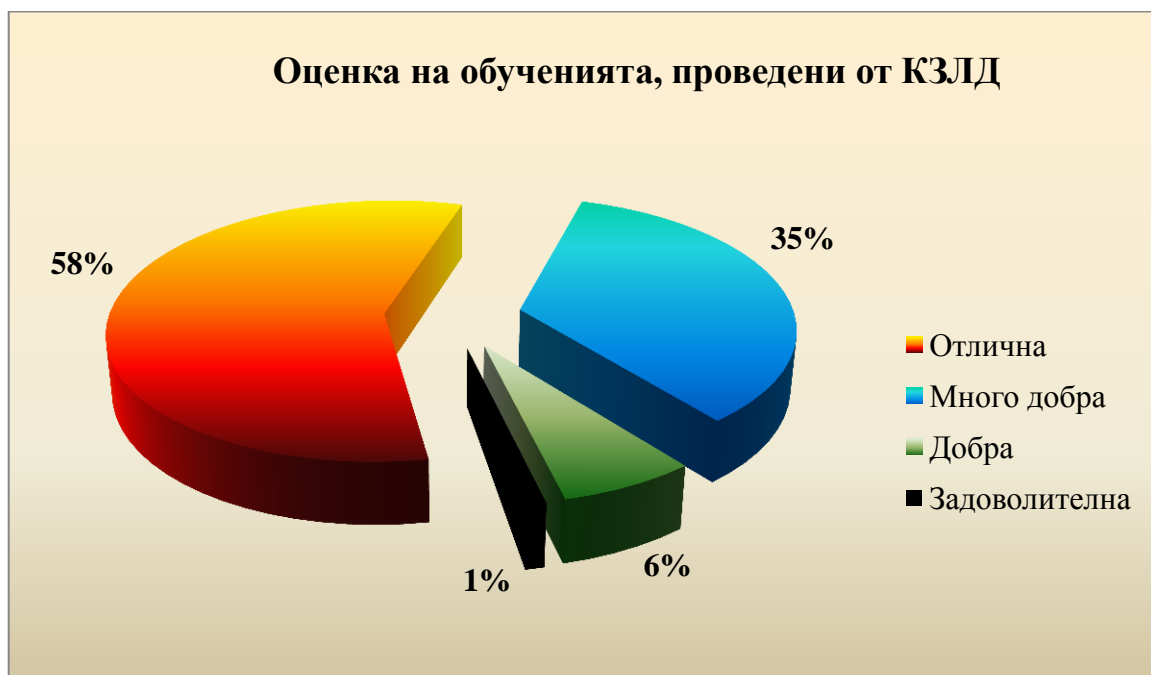
През 2014 г. КЗЛД успява успешно да прилага добрата практика по провеждане на обучение с помощта на партньори, при което осигурява лекторите и материалите за обучението, а партньорската организация е отговорна за организацията на самото

обучение, както и за разпространението на материалите. Обучението, провеждано съвместно с партньорски организации, е особено ползотворно за КЗЛД, тъй като облекчава институцията при логистиката на обучителния процес. През 2014 г. КЗЛД продължава сътрудничество си с Международния банков институт и Института по публична администрация, като общо са проведени 7 обучителни семинара с над 270 участници.

5. Статистика и тенденции

През 2014 г. в провежданите от КЗЛД обучения участие вземат 515 администратори и обработващи лични данни, което представлява увеличение с над 38% спрямо предходната година.

Практика на КЗЛД е в хода на обученията да се предоставя анкета за обратна връзка, чрез която обучаемите оценяват извършеното обучение. Статистиката сочи, че през отчетния период 199 души попълват предоставените анкети. Въз основа на обобщените резултати се получава следната оценка на обучението (фиг.11):

Фиг. 11

При сравнителен анализ на резултатите от обучението с предходните 2011, 2012 и 2013 г. може да бъде направен обоснован извод, че КЗЛД успява значително да повиши нивото на своите обучения. Това е следствие от актуализирането и

адаптирането на учебната програма съгласно акумулираните препоръки и научени уроци през предходните години. Темите на лекциите през 2014 г. се оптимизират и обновяват, включвайки най-новите моменти от развитието на обществените отношения в областта на защитата на личните данни. Поставя се акцент върху практическата насоченост на обучението и се разработват практически казуси и ролеви игри. Това се оценява високо от участниците в обучението – почти 2/3 от попълнилите анкетата поставят оценка „отличен“ на проведеното обучение. Всеки 9 от 10 души поставят най-високите оценки „отличен“ или „много добър“. В същото време броят на тези, определящи обучението само като „задоволително“, е едва 1%. Практическата насоченост на провежданото обучение е изведена като негово най-голямо предимство – 1/4 от анкетиранияте посочват именно това като най-позитивната характеристика на учебния процес. Други 10% са впечатлени от компетентността и професионализма на лекторите.

Основните препоръки, отправяни от обучаемите, са свързани с необходимостта от осигуряване на устойчивост и приемственост в учебния процес, чрез провеждане на последващи обучения и разпространението на информационни материали.

6. Проучване на необходимостта от обучение на администраторите на лични данни

Една от важните съпътстващи дейности на учебния процес, развиван от КЗЛД, е проучването на необходимостта от обучение и информираност на АЛД и на обществото. Тази дейност носи своята значимост с оглед пълно отговаряне на потребностите на гражданите и бизнеса и ефективно изразходване на ограничения финансов и човешки ресурс, с който КЗЛД разполага за своите обучения. Проучването на учебните потребности позволява идентифицирането на тенденции и насоки за изменение в учебната програма, допринася за повишаване качеството на учебните материали, както и за насочване на усилия и ресурси към секторите, които имат най-голяма потребност от обучение. Значително предимство на тази съпътстваща дейност, развивана от КЗЛД, представлява нейният широк обхват. Проучването включва както администраторите на лични данни, които имат задължения по ЗЗЛД, така и гражданите, които имат право на защита. Взаимодействието между правата и задълженията в системата на защита на личните данни и неприкосновеността е от съществено значение за нейното нормално функциониране.

И през 2014 г. КЗЛД продължава традицията за проучване на нуждите от обучение на администраторите на лични данни с цел адаптиране на обучителния процес спрямо техните изисквания и очаквания. Това е осъществено чрез попълване на анкети от страна на АЛД, като техният брой за 2014 г. е 130.

В своите анкети половината от администраторите споделят, че познават в детайли ЗЗЛД, а 90% от отговорилите смятат, че са наясно със задълженията си като АЛД. Над 3/4 от тях никога не са срещали трудности, свързани със защитата на личните данни, но въпреки това 2/3 твърдят, че биха искали техните служители да бъдат обучени от страна на КЗЛД. На въпроса, каква част от служителите им следва да бъдат обучени, 41% от АЛД смятат, че обучението трябва да обхване всички заети в съответната компания или организация, а половината от анкетираните са на мнение, че на обучение би трябвало да подлежат само тези служители, които реално обработват лични данни. Относно най-адекватната форма на провеждане на обучението администраторите изразяват своите предпочитания към изнасянето на лекции и семинари (73%) и едва 14% залагат на дистанционното обучение чрез изпращане на материали за самоподготовка. Най-малко са поддръжниците на онлайн обучението – едва 8% от всички отговорили на въпроса.

Относно самото съдържание на обучителния курс администраторите смятат, че той трябва да се провежда в 2 последователни дни, с обща продължителност до 8 часа и да обхваща предимно теми, свързани с правната рамка по защита на данните, техническите и организационни мерки за защита и задълженията на администраторите. 90% от всички отговорили желаят да получават информационни материали, като почти всички предпочитат те да се изпращат по електронен път вместо на хартия. Администраторите се надяват в тях да намерят предимно информация за конкретни казуси и практика на КЗЛД, както и повече детайли относно мерките за защита на личните данни. Показателен за нуждата от обучение по защита на личните данни е фактът, че над 90% от отговорилите смятат, че едно такова обучение би имало практическо приложение в тяхната работа. За подобряване на неговата ефективност обаче те посочват, че е нужно да бъдат провеждани повече обучителни семинари за администраторите на лични данни.

Поради безспорния характер на полезността на проучването на потребностите от обучение като инструмент за провеждането на активна и целенасочена политика за повишаване на информираността на обществото в областта на защитата на личните данни КЗЛД запазва тази практика и в бъдещата си дейност.

7. Проучване на необходимостта от повишаване на осведомеността на гражданите

Проучването от потребностите от обучение и повишаване на информираността в областта на защитата на личните данни, което се провежда от КЗЛД, обхваща и гражданите, чиито данни са обект на обработване. Те имат право на защита на личните им данни и неприкосновеността. Най-ефективният начин за защита на тези данни е чрез постигане на висока информираност и познаване на правната рамка и правата на физическите лица, което допринася за превенцията на евентуални нарушения. В тази връзка е важно да се проучи запознатостта и нуждата на гражданите от провеждане на обучителни и информационни кампании.

През 2014 г. общо 191 граждани попълват анкетите на КЗЛД, предназначени за физически лица. От тях над половината споменават, че познават бегло КЗЛД, но други 40% определят знанията си по този въпрос като задълбочени. Все пак над 80% от анкетираните считат, че знаят какво представляват личните данни, а други 2/3 отговарят, че имат познания относно правата си като физически лица. На 1/3 от отговорилите на анкетата се налага да упражняват правата си, свързани със защита на личните данни, като едва 10 % срещат трудности в тази насока.

Мнозинството от анкетираните граждани – над 80%, са на мнение, че личните данни на българските граждани не са адекватно защитени, но само 30% твърдят, че са били жертва на злоупотреба с лични данни. Сред най-често срещаните злоупотреби са провеждането на директен маркетинг, събирането на непропорционално количество лични данни и непредприемане на адекватни мерки за защита от страна на администраторите.

Значително мнозинство от запитаните биха искали да получават информационни материали или да участват в информационни кампании, свързани със защитата на личните данни – цели 85%. Над 80% от отговорилите на този въпрос предпочитат да получават материалите по електронен път. Гражданите категорично смятат, че КЗЛД би следвало да има още по-голямо присъствие в медийното пространство. Отговарящите положително на този въпрос представляват 90% от анкетираните.

VIII. Реализация на проекти с национално и международно финансиране

Предвид факта, че КЗЛД е единственият държавен орган в областта на защитата на данните и неприкосновеността, и поради ограниченото финансиране от националния бюджет за осъществяване на нейните правомощия тя се стреми да подобрява работата си и да повишава качеството на предлаганите услуги чрез привличане на европейско финансиране. Този стремеж на институцията е в съзвучие и с националната политика, която следва Република България по отношение на използването на възможностите, предоставени от европейските фондове.

По отношение на разработването и управлението на проекти 2014 г. е сред най-успешните в историята на КЗЛД. През тази година успешно завършват 4 проекта и се подписват договори за финансиране по още 2 проекта на стойност 335 961 лева. Общо проектите, които се управляват от КЗЛД за 2014 г., са 7 на брой, по 3 различни европейски програми.

1. Програма „Леонардо да Винчи“

Програма „Леонардо да Винчи“ е програмата, която поддържа и осъществява политиката за професионално образование и обучение на страните членки на ЕС, като се съобразява със съдържанието и организацията на тази политика в съответната страна. Целта на програмата е посредством транснационалното сътрудничество и натрупания опит да се повишава качеството на професионалното образование и обучение, да се поощряват иновациите и да се разпространяват добрите професионални практики и системи в Европа. В рамките на програмата през 2012 г. се одобряват два проекта на КЗЛД, като първият от тях успешно завършва и се отчита през 2013 г. През 2014 г. приключва изпълнението и на втория проект в рамките на тази програма.

Проект с наименование „Повишаване на осведомеността по въпросите, свързани със защитата на личните данни на лицата работещи на пазара на труда в ЕС“ – по програма „Леонардо да Винчи“, дейност „Партньорство“

Проектът стартира през месец септември 2012 г. Общата стойност на финансирането, отпуснато на КЗЛД, е 11 000 евро, които се верифицират от Управляващия орган и възстановяват в пълен размер след приключването на проекта през юли 2014 г. По този проект КЗЛД е партньор с Бюрото към Главен инспектор по защитата на личните данни на Република Полша, Службата по защита на личните

данни на Република Чехия и Агенцията по защита на личните данни на Република Хърватия.

В рамките на изпълнението на проектните дейности се провеждат 6 работни срещи в страните партньори. Работните срещи са част от подготовката на резултата от проекта – наръчник, озаглавен „Защита на неприкосновеността на работното място. Наръчник за служители“. Наръчникът се насочва към тези, които търсят работа или работят в страна от Европейския съюз и цели да повиши тяхното разбиране по въпросите, свързани със защитата на личните им данни. Документът включва практически въпроси от сферата на защитата на личните данни и съвети към физическите лица. Самата публикация се разделя на 5 смислови части – период на търсене на работа, процедура по подбор, период на изпълнение на служебните задължения, прекратяване на трудовите задължения и защита на личните данни, права на служителите и надзорните органи като помощник. В наръчника се представят надзорните органи, които са партньори по проекта, както и основните понятия от сферата на защита на личните данни, обединени в терминологичен речник.

През 2014 г. се провеждат 2 срещи по проекта – съответно в Загреб (Хърватия) и Гданск (Полша), като втората от тях е официалното представяне на публикацията пред обществеността. В България наръчникът се представя на специално организирана кръгла маса, която се провежда на 28 юли в сградата на КЗЛД. По покана на КЗЛД участие в мероприятиято вземат представители на Министерството на труда и социалната политика, Главната инспекция по труда и Агенцията по заетостта.

Наръчникът за лицата на пазара на труда може да бъде намерен на страницата на институциите, които са участници в проекта. На електронната страница на КЗЛД той се намира в секцията „Бъдете информирани“. Наръчникът се разпространява и чрез сайтовете на партньорски институции – Министерството на труда и социалната политика, Главната инспекция по труда, Българската търговско-промишлена палата и Агенцията по заетостта. През месец септември в КЗЛД постъпва молба от румънския надзорен орган по защита на данните за разрешение наръчникът да бъде преведен и разпространен на територията на Румъния, с оглед неговата актуалност и отлична практическа приложимост. КЗЛД отговаря положително на отправената молба.

2. Проекти по оперативна програма „Административен капацитет“

„Административен капацитет“ е една от седемте оперативни програми за програмния период 2007–2013 г. Тя е насочена към държавната администрация и цели

подобряване на нейната работа за реализиране на ефективни политики, качествено обслужване на гражданите и бизнеса и създаване на условия за устойчив икономически растеж и заетост, както и повишаване на професионализма, прозрачността и отчетността в съдебната система. През 2014 г. КЗЛД успява да приключи и отчете 3 проекта по програмата. Освен това Управляващият орган на Оперативна програма „Административен капацитет“ (ОПАК) одобрява 2 нови проектни предложения на КЗЛД, които трябва да бъдат завършени през 2015 г.

2.1. Проект с наименование „Подобряване на управлението, организацията и функциите на КЗЛД чрез провеждане на функционален анализ“

Това е първият проект на КЗЛД за защита на личните данни в рамките на ОПАК. Неговата стойност е 213 829,91 лева, а целта му е да подобри управлението, организацията и функционирането на КЗЛД за защита на личните данни. Основната дейност по проекта е извършването на функционален анализ на КЗЛД, който да идентифицира възможности за подобряване на нейната работа и за оптимизиране на структурата и работните процеси в рамките на организацията.

Проектът завършва през юни 2014 г. В резултат от него се разработва и утвърждава нов правилник на КЗЛД и се променят структурата и функционалните взаимодействия в рамките на институцията. Част от другите дейности, реализирани през 2014 г., включват обучение по управление на промяната за служителите на КЗЛД, кръгла маса със заинтересовани страни, заключителна пресконференция. След приключването на проекта КЗЛД преминава успешно и детайлна проверка на място, извършена от оторизирани представители на Управляващия орган, която констатира високо качество на проектното управление. Управляващият орган верифицира всички извършени разходи по проекта, които възлизат на 125 703,14 лева.

Успешното приключване на проекта допринася значително за натрупване на полезен опит в проектната дейност от страна на експертите на КЗЛД и за повишаване на ефективността в нейната работа.

2.2. Проект с наименование „Насърчаване на професионалното развитие на служителите на КЗЛД чрез прилагане на система от обучения съобразно техните професионални задължения“

Договорът по този проект е сключен на 4 юли 2013 г. и е на стойност 34 647 лева. Проектът цели подобряване на професионалната компетентност на служителите в КЗЛД за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията им. В рамките на проекта служителите на КЗЛД преминават серия от обучения, избирани от самите тях,

които целят повишаване на професионалната им компетентност. Общо се провеждат 34 обучителни курса, които покриват разнообразни теми, включващи правни дисциплини, софтуерни обучения, обучение на обучители, курсове по управление на човешките ресурси и подобряване на комуникативните умения.

Проектът е отчетен успешно пред Управляващия орган през месец август 2014 г. Управляващият орган верифицира всички извършени разходи по проекта, които възлизат на 28 279,16 лева.

2.3. Проект с наименование „Повишаване на административния капацитет на КЗЛД за работа с бази данни, информационни системи и работа в екип“

Проектът, който е на стойност 87 484,74 лева, приключва през юли 2014 г. Неговата цел е подобряване на професионалната компетентност на служителите в КЗЛД за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията им и е насочен конкретно към служителите на дирекция „Информационни фондове и системи“. Експертите от тази дирекция от специализираната администрация участват в различни обучения, насочени към подобряване на работата им в екип, повишаване на уменията за работа на Windows 2008 уеббазирани системи и Oracle. В рамките на проекта се провеждат общо 4 обучителни курса с 14 участници. Управляващият орган верифицира направени разходи по проекта, възлизащи на 76 472,48 лв.

Успешното изпълнение на това проектно предложение позволява на КЗЛД да придобие по-голяма автономност и професионална обезпеченост при управлението на собствените си информационни ресурси и допринася за подобряването на екипната работа и взаимодействията в административните звена на информационната дирекция.

2.4. Проект с наименование „Усъвършенстване и разширяване на електронните услуги, предоставяни на бизнеса и гражданите от КЗЛД и интегрирането им с Единния портал за достъп до електронни административни услуги“

Договорът за финансиране по този проект се подписва през февруари 2014 г. и е на стойност 391 089,38 лева. Целта на проекта е подобряване на административното обслужване на бизнеса и гражданите от страна на КЗЛД, чрез разширяване на предлаганите електронни услуги, оптимизиране на съществуващите и интегрирането им с Единния портал за достъп до електронни административни услуги. Неговото успешно изпълнение трябва да доведе до разработване и внедряване на нови и осъвременени функционалности на електронната система за регистрация на

администратори – eРАЛД, както и интегрирането ѝ с Единния портал за достъп до електронни административни услуги.

До момента е проведена встъпителната пресконференция по проекта и са разработени и апробирани въпросници за извършване на оценка на нивото на въздействие (заплаха) и определяне на мерките за защита на обработваните лични данни, както и въпросници за извършване на предварителни, текущи и последващи проверки за спазване на изискванията на ЗЗЛД от АЛД (инспекции).

Проектът трябва да приключи през август 2015 г.

2.5. Проект с наименование „Повишаване на квалификацията и надграждане на уменията и компетенциите на служителите на КЗЛД за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията им“

КЗЛД и Управляващият орган на Оперативна програма „Административен капацитет“ сключват договор за безвъзмездна финансова помощ през септември 2014 г. Неговата стойност е 158 068,40 лева.

Основната цел на проекта е да се повиши квалификацията и да се надградят съществуващите умения и компетенции на служителите на КЗЛД за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията им. Той се явява надграждащ спрямо другите два проекта на КЗЛД, свързани с обучение на персонала. Необходимостта от провеждане на допълнителна серия от обучение е обусловена от измененията в Европейската правна рамка по защита на данните, които в момента са в ход, както и от промените в Правилника за дейността на КЗЛД и най-вече новите функционални характеристики на административните звена на КЗЛД. С оглед на този факт настоящият проект включва обучения за стратегическо планиране, управление на риска, по-ефективната комуникация с институциите на Европейския съюз, разработването на комуникационни стратегии и провеждането на информационни кампании. Предвидени са обучения и за общата администрация, които ще бъдат осъществени от ИПА.

Проектът трябва да приключи през септември 2015 г.

Във връзка с избиране на нов ръководен състав на КЗЛД през м. април 2014 г. се изготвят и подписват анекси към всички сключени договори по спечелените проекти през 2013 г. и изпълнявани през 2014 г., както и договори, сключени в началото на 2014 г. за извършване на дейностите Ръководител, Координатор, Счетоводител и Технически сътрудник на проект.

3. Програма „Превенция и борба с престъпността“ на Европейската комисия

Проект с наименование „Създаване на национално звено за събиране и обработване на резервационни данни за пътниците в Република България“

По този проект КЗЛД е събенефициент съвместно с Държавна агенция „Национална сигурност“. Неговата цел е да бъде създадено звено в рамките на Агенцията, което да събира и обработва резервационните (PNR) данни на пътниците, пристигащи в или заминаващи от Република България, ползващи въздушен транспорт. По този начин ще бъдат подпомогнати усилията за противодействие на тероризма и ще бъдат идентифицирани лица, които потенциално застрашават националната сигурност на страните членки на ЕС. В рамките на проекта представители на КЗЛД участват с експертиза и становища, които целят да гарантират спазването на европейската и национална правна рамка по защита на личните данни и защитата правата на физическите лица, при създаването и въвеждането в действие на звеното за резервационни данни на пътниците.

Проектът трябва да приключи до края на 2015 г.

IX. КЗЛД – наблюдаващ орган относно сигурността на данните съгласно Закона за електронните съобщения

На 8 април 2014 г. Съдът на Европейския съюз обявява Директива 2006/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за запазване на данни, създадени или обработени във връзка с предоставянето на общедостъпни електронни съобщителни услуги или на обществени съобщителни мрежи и за изменение на Директива 2002/58/ЕО (Директива за запазване на трафични данни) за невалидна². В решението се посочва, че разпоредбите на Директивата нарушават правото на неприкосновеност на личния живот и основното право на защита на личните данни, регламентирани в Хартата на основните права на Европейския съюз (ЕС). До края на 2014 г. Европейската комисия все още извършва задълбочена оценка на решението на Съда на ЕС и неговите последици.

По повод обявяването на Директива 2006/24/ЕО за невалидна през 2014 г. омбудсманът на Република България сезира Конституционния съд с искане за установяване на противоконституционност на разпоредбите на чл. 250а–чл. 250е, чл. 251 и чл. 251а от Закона за електронните съобщения (ЗЕС), с които е транспонирана директивата с аргументи, че тези текстове противоречат на чл. 5, ал. 4, чл. 32, ал. 1 и чл. 34 от Конституцията на Република България. Независимо от образуваното конституционно дело и произнасянето на Съда на ЕС, КЗЛД счита, че задълженията, които институцията има в качеството си на наблюдаващ орган относно сигурността, налагат тя да изпълни ангажимента си по закон за предоставяне на обобщена статистическа информация относно съхраняването на трафични данни и достъпа до тях. Във връзка с това и в изпълнение на чл. 261а, ал. 5 от ЗЕС, КЗЛД изготвя и предоставя ежегодния си анализ в законовия срок (31 май) на вниманието на Народното събрание и Европейската комисия.

В анализа си КЗЛД констатира, че въпреки че успява да наложи тенденция за съблюдаване на дадените от нея указания, вкл. към някои от отправените препоръки, е необходима допълнителна разяснителна дейност на широка основа сред всички предприятия с цел унифицирано тълкуване и прилагане на ЗЕС.

В анализа, а впоследствие – и в становището си до Конституционния съд, КЗЛД изразява разбирането, че от гледна точка на защитата на личните данни настоящата редакция на ЗЕС създава предпоставки за нарушаване на принципа на пропорционалност в две направления:

² Решение на Съда (голям състав) по съединени дела C-293/12 и C-594/12 от 8 април 2014 г.

1. Фактът, че оправомощените по чл. 250б, ал. 1 и чл. 250в, ал. 4 от ЗЕС органи не отправят никакви искания за достъп до данни, свързани с интернет телефония, интернет достъп и интернет имейл или това става по-скоро по изключение, поставя под въпрос необходимостта и целесъобразността от съхраняване на този вид трафични данни, които касаят неограничен кръг български граждани, ползващи интернет като средство за комуникация или средство за информация.

2. Срокът за съхранение на трафични данни съобразно действащия ЗЕС (една година) е прекомерно дълъг. Установява се, че оптимално необходимата възраст на данните е по правило 3 (три) месеца. Целесъобразно е при бъдещи законодателни промени (вкл. на ниво ЕС) да се намали максимално допустимият срок за запазване на данните (напр. до три месеца) с възможност за удължаване до максимум 1 година по отношение на данни, за които вече е бил поискан и предоставен достъп.

На национално ниво, във връзка с решението на Съда и искането на Омбудсмана на Република България до Конституционния съд, КЗЛД, в качеството на наблюдаващ орган относно сигурността на данните (чл. 261а от ЗЕС), инициира през април 2014 г. създаването на междуведомствена работна група с участието на широк кръг заинтересовани страни, а именно Върховния административен съд, Върховния касационен съд, Прокуратурата на Република България, Министерството на правосъдието, Министерството на вътрешните работи, Министерството на отбраната, Националната разузнавателна служба, Държавната агенция „Национална сигурност“, Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, КЗЛД за регулиране на съобщенията. Целта на работната група е изготвянето на мотивирано предложение за законодателни промени, които да отразяват съображенията на Съда на ЕС. Предвид важността и принципния характер на решението на Съда на Европейския съюз КЗЛД разчита на максимална ангажираност на компетентните български органи за изработване на съвместна позиция. Като споделя мотивите на Съда на ЕС в решението, с което Директива 2006/24/ЕО се обявява за невалидна, КЗЛД счита, че в работата си междуведомствената работна група, създадена по нейна инициатива, следва да намери разумен баланс между защитата на правата на личността и всички други конституционно признати ценности.

Постигането на съгласуван подход в рамките на Европейския съюз е от съществено значение при подготовка на национални законодателни промени. Логично развитие е засилване на координацията между държавите членки и Европейската комисия с оглед на възникналата ситуация с обявяването за невалиден действащ европейски акт.

Х. Институционално взаимодействие. Партньорство с представители на медиите и информационна дейност

През 2014 г. продължава сътрудничество на КЗЛД с Държавна агенция за закрила на детето (ДАЗД), стартирало през 2013 г. с провеждане на обучение в областта на защитата на личните данни за служителите на агенцията. Вследствие на осъществените първоначални междуинституционални контакти с ДАЗД двете държавни институции полагат взаимни усилия за решаване на въпроси, свързани с неприкосновеността на личността и защитата на личните данни на една от най-уязвимите категории субекти на лични данни – децата. През отчетния период председателят на Агенцията сезира КЗЛД с въпрос относно законосъобразното предоставяне на данни на деца по случаи с международен елемент. От ДАЗД съобщават, че заявители на информацията изискват предаването на социални доклади, които съдържат много лични данни, включително и чувствителни, както и данни за трети лица – родители и близки на децата. Поставя се въпрос относно законосъобразното извършване на тези действия и спазването на правилата, разписани в ЗЗЛД.

С оглед обективното и всеобхватно произнасяне по инициатива на КЗЛД през 2014 г. се създава експертна работна група, която по пътя на междуинституционалния подход и в рамките на компетентността на отделните ведомства да обедини усилия за анализ на предизвикателствата пред международната закрила на детето. Отправя се покана за излъчване на експерти от компетентните ведомства – Министерството на правосъдието, Министерството на външните работи, Министерството на труда и социалната политика, Агенцията за социално подпомагане и Държавната агенция за закрила на детето, които на база съществуващата нормативна уредба да подготвят предложение за разписване на единни правила относно реда на обмен на информация по случаи с международен елемент, свързани с деца.

През 2014 г. продължава съвместната дейност на КЗЛД с Държавна агенция „Национална сигурност“ (ДАНС) в рамките на проект „Създаване на Национално информационно звено за събиране и обработване на PNR данни в Република България“. КЗЛД редовно участва в работните срещи по проекта. Представители на КЗЛД са включени в отделна работна група към ДАНС за изготвяне на проект на законови изменения с цел създаване на необходимите нормативни предпоставки за създаване на Националното информационно звено за събиране и обработване на PNR данни. КЗЛД е

поканена на семинар, организиран от ДАНС, с участието на наземни оператори и авиопревозвачи, които оперират на територията на Република България. По покана на организаторите представител на КЗЛД изнася лекция на тема „Мерките за защита на личните данни на пътниците при обработката им в PNR звеното“.

В изпълнение на правомощието си да поддържа регистър на АЛД и на водените от тях регистри КЗЛД взаимодейства с Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“ (ГД ГРАО) към Министерството на регионалното развитие по отношение предоставяне на достъп до лични данни от Национална база данни „Население“ за конкретно физическо лице, както и с Агенцията по вписванията към Министерството на правосъдието в частта Регистър БУЛСТАТ и Търговски регистър. От двете институции КЗЛД получава данни за физически или юридически лица, както и за органи на държавната власт или на местното самоуправление в качеството им на АЛД. Тази информация е необходима за поддържане на регистъра по чл. 10, ал. 1, т. 2 от ЗЗЛД.

КЗЛД предоставя информация, при поискване на структури на МВР и на тези от съдебната власт, за състоянието на регистрацията на конкретни АЛД.

През 2014 година КЗЛД продължава своята последователна политика на прозрачност и откритост при осъществяването на дейността си, на ползотворно партньорство и взаимодействие с други държавни органи, с представители на гражданското общество и със средствата за масова комуникация.

Следвайки утвърдената традиция, КЗЛД ежегодно отбелязва Деня за защита на личните данни – 28 януари, като организира и реализира различни по вид и мащаб събития и инициативи. Организираните мероприятия на този ден целят не само да популяризират значимата дата, но и са насочени към повишаване на обществената информираност по темата за опазването на личните данни като основен елемент на сигурността в съвременното общество.

По повод деня за защита на данните през 2014 година КЗЛД за първи път организира и провежда общо обучение на АЛД (институции и браншови организации) в сектора на здравеопазването. За участие в обучението се поканват представители на Министерство на здравеопазването, Национална здравноосигурителна каса, Център „Фонд за лечение на деца“, Национален център по наркомании, Български лекарски съюз, Български фармацевтичен съюз, Център „Фонд за асистирана репродукция“, Сдружение „Конфедерация защита на здравето“ и Сдружение с нестопанска цел

„Българска асоциация за закрила на пациентите“. Събитието се посещава и отразява от представители на националните медии.

В програмата на обучението се застъпват теми относно задълженията на АЛД, обработващи лични данни, правата на физическите лица, както и обработването на чувствителни лични данни в сферата на здравеопазването. Специално внимание се обръща на мерките за защита и тенденциите за развитие в областта на здравеопазването. Представят се конкретни примери и казуси от практиката на КЗЛД, свързани със задълженията на администраторите и нарушенията на ЗЗЛД.

На същия ден, в открита приемна, КЗЛД предоставя възможност на заинтересовани граждани, АЛД и представители на медиите да получат консултации и правна помощ по конкретни казуси, отнасящи се до прилагането на ЗЗЛД. Представители от всички специализирани дирекции на институцията отговарят на поставени въпроси относно европейското и международното законодателство в сферата на опазването на личните данни, Шенгенската информационна система и др. На последно място се разяснява редът за регистрация на АЛД и поддържания от КЗЛД регистър eРАЛД.

През отчетния период КЗЛД продължава осъществяването на комуникацията с други държавни органи, неправителствени организации, както и с медиите в България. Това ползотворно сътрудничество и добра координация с институциите КЗЛД приема като гаранция за постигане целите в областта на защита на личните данни на по-високо ниво.

През отчетния период КЗЛД продължава да развива ефективното си сътрудничество и с представители на висшите учебни заведения. За поредна година КЗЛД е съорганизатор на научна конференция на тема „Новата парадигма за сигурност в киберпространството“ съвместно с Националния военен университет „Васил Левски“ (факултет „Артилерия, противовъздушна отбрана и комуникационни и информационни системи“, катедра „Информационна сигурност“), Държавна агенция „Национална сигурност“, Държавна комисия по сигурността на информацията, дирекции „Комуникационни и информационни системи“ и „Сигурност на информацията“ в Министерството на отбраната и Института по отбрана „Проф. Цветан Лазаров“ – МО. Събитието се провежда на 5 и 6 юни в гр. Шумен. Експерти от КЗЛД представят доклад на тема „Защита на личните данни в киберпространството“, в който посочват основните проблеми пред неприкосновеността с оглед събирането, генерирането и обработването на големи масиви от данни при предоставянето на облачни услуги, и предлагат

обобщени решения и препоръки за по-ефективно овладяване и регулиране на съществуващите процеси. В доклада се предлагат механизми за реакция, базиращи се на националната и международната практика на органите по защита на данните. Също така се посочват насоките за подобряване и развитие на защитата на данните, чрез провеждане на обучение на всички нива, провеждане на дискусии, засилване на взаимодействието между специалистите – юристи и информатици, както и осъществяване на добро взаимодействие между всички заинтересовани страни на национално и наднационално равнище.

Връзки с обществеността и информационно осигуряване на медиите

В своята практиката при осъществяване на ежедневната си дейност и при осъществяване на дейности по дългосрочните си проекти, КЗЛД винаги се стреми да осигурява максимално висока степен на информираност и прозрачност.

На 16 април 2014 г. на специална пресконференция, при сериозен интерес от страна на националните печатни и електронни медии, се представя новият състав на КЗЛД за защита на личните данни. На първата си пресконференция председателят на КЗЛД – Венцислав Караджов, представя членовете на надзорния орган и очертава приоритетите в работата на новия състав на институцията. На събитието присъстват досегашният председател на КЗЛД – Венета Шопова, както и членовете – Красимир Димитров и Валентин Енев.

През месец юли 2014 г. на специална пресконференция, която се провежда в зала „Тържествена“ в Централния военен клуб, се представят официално резултатите от извършените проверки на политическите партии, коалиции и инициативни комитети, подали документи за регистрация за участие в изборите за депутати в Европейския парламент. Стотици граждани са засегнати от злоупотреба с техните лични данни, което се установява в процеса на регистрация на политическите субекти в изборите за членове на Европейския парламент от Република България на 25 май 2014 година. На срещата КЗЛД обявява официалните констатации от извършените проверки на ПП, КП и инициативни комитети, подали документи за регистрация за участие в изборите за депутати в Европейския парламент, както и препоръките към тях като АЛД с цел съхраняване на данните. Едновременно се отправят и препоръки към гражданите за по-голяма отговорност при предоставянето на личните данни.

На събитието присъстват представители на кабинета на вицепрезидента Маргарита Попова, на ЦИК, неправителствени организации, участвали в качеството си

на наблюдатели на проведените от КЗЛД проверки, както и представители на 45 политически субекта – ПП, КП и инициативни комитети, обект на проверките от КЗЛД. Представители на над 30 електронни и печатни медии, в това число и телевизии с национален и местен обхват, отразяват събитието с множество публикации в пресата и интервюта на председателя и членовете на КЗЛД.

Интернет страницата на КЗЛД е основно средство за информация и контакт с гражданите. В отделните рубрики регулярно се публикуват материали, отразяващи дейността на КЗЛД, и месечният медиен мониторинг. Непрекъснато се актуализира информацията на електронната страница, което я прави ценно помагало на гражданите по въпроси, свързани със защитата на личните им данни в различни житейски ситуации. Целта е масово запознаване на гражданите с дейността на КЗЛД и пълна прозрачност на дейността ѝ.

През отчетния период благодарение на вече създадения улеснен и персонализиран контакт между КЗЛД и представители на медиите се реализират над 150 интервюта и материали с участието на председателя, членовете на КЗЛД и експерти от администрацията ѝ. Дейността на институцията намира място в множество публикации в централните всекидневници и основните седмичници. Електронните агенции и електронните медии също отразяват редовно дейността на КЗЛД. КЗЛД отговаря на актуални обществени въпроси и интервюта по различни теми през годината, в Българска национална телевизия, телевизия bTV, Нова телевизия, TV 7, радио „Хоризонт“, радио „Христо Ботев“, Дарик радио, в. „24 часа“, в. „Труд“, в. „Капитал“, в. „Банкеръ“, в. „Монитор“ и др.

От КЗЛД се предоставя своевременно информация на журналисти по тяхно писмено или устно искане. Постоянното сътрудничество на институцията с ресорните репортери води до публикуването на значителен брой информационни материали и журналистически разследвания, които засягат разнообразни аспекти на защитата на личните данни. Чрез постоянната комуникация с медиите и множеството реализирани изяви до населението у нас достига ценна и практична информация, което е част от цялостната политика на КЗЛД към публичност, прозрачност и открит диалог с българското общество.

XI. Международна дейност. Реформа в областта на защитата на личните данни.

През 2014 година КЗЛД продължава своето активно участие в процеса на прилагане на европейската уредба в областта на защитата на данните и неприкосновеността на личния живот, както и в процеса на обсъждане на предложения от Европейската комисия пакет за реформа в правната уредба на защита на данните.

КЗЛД заявява готовност за по-ангажирано участие в работата на органите по защита на данните в Европейския съюз със заемане на ръководни позиции в Работната група по чл. 29 на Директива 95/46/ЕО и Съвместния надзорен орган „Митници“. След проведено гласуване председателят на КЗЛД Венцислав Караджов се избира за заместник-председател на Работна група по чл. 29, а Цветелин Софрониев – член на КЗЛД, за заместник-председател на Съвместния надзорен орган „Митници“.

Защитата на личните данни е един от приоритетите на българското ротационно председателство на Конвенцията за полицейско сътрудничество в Югоизточна Европа (юли–декември 2014 г.) с водеща роля на КЗЛД при неговото реализиране. Предоставената възможност позволява на КЗЛД да адресира ключов етап по отношение на защитата на личните данни в рамките на Конвенцията. През 2014 г. успешно завършва процесът по оценка на нивото на защита на личните данни на Договарящите държави. Съгласно изискванията на Конвенцията положителната оценка в областта на защитата на личните данни е едно от условията за осъществяване на обмен на информация, включваща лични данни. Процесът на взаимна оценка стартира през 2009 г. със създаването на специализирана Ad-hoc Работна група по защита на данните и приключи през 2014 г. Това е поводът в рамките на проведеното на 2–3 декември в Словения двудневно заседание по защита на данните, част от календара на Българското ротационно председателство на Конвенцията, КЗЛД да предложи преосмисляне на мисията на Ad-hoc Работната група по защита на данните, така че да се даде навременен отговор на успешните оценки в областта на защитата на личните данни във всички 11 договарящи страни и да се осигури последователност по отношение на съблюдаването на дефинираните в Конвенцията разпоредби за защита на личните данни.

При изготвяне на документите, които да послужат за основа на дискусиата на проведеното в Словения заседание, КЗЛД отчита важността на Ad-hoc Работната група като основен инструмент за осъществяване на мониторинг при обмена на лични данни

за целите на Конвенцията и необходимостта от постигане на по-висока степен на съгласуваност на действията на Договарящите държави. По-тясно взаимодействие следва да се търси не само по отношение съблюдаване прилагането на разпоредбите на Конвенцията, но също и в посока засилване на разпознаваемостта сред обществото на Ad-hoc Работната група по защита на данните и подобряване на комуникацията при възникване на конкретни национални въпроси, свързани със защитата на личните данни, включително обмен на добри практики при разглеждане на жалби на физически лица.

В резултат на проведеното заседание и целите, които КЗЛД си е поставила, се постига съгласие относно необходимостта от промени в мандата на Ad-hoc Работната група по защита на данните. Акценти в предложените нови функции са консултативните правомощия на Работната група и правото да дава препоръки и становища по въпроси, свързани със защита на личните данни в рамките на Конвенцията, изискването за обмен на информация относно извършване на проверки от страна на националните надзорни органи по защита на данните на оперативните звена по Конвенцията и създаването на единна практика за проверки, обмен на практика по жалби на физически лица, създаването на каталог с добри практики, както и стартиране на дейности за повишаване на осведомеността на обществото.

С оглед постоянното естество на задачите, предложени в новия мандат, се постига съгласие за промяна на статута на Работната група за защита на данните чрез премахване на действащия към момента временен (ad-hoc) характер. Изготвя се проект на Решение на Комитета на министрите на Конвенцията за изменение на Процедурните правила за оценки в областта на защитата на личните данни, който следва да бъде разгледан в рамките на Унгарското председателство на Конвенцията за полицейско сътрудничество в Югоизточна Европа през 2015 г.

2014 година е етап на подготовка за реализиране и на задълженията, произтичащи от Регламент 611/2013 на Европейската комисия относно мерките, приложими за съобщаването на нарушения на сигурността на личните данни.

През отчетната година КЗЛД изпълнява своите задължения за сътрудничество и взаимодействие с националните надзорни органи на държавите членки и органите на Европейския съюз чрез обмен на информация и опит по запитвания, свързани с правомощията на КЗЛД и тяхното изпълнение. Разглеждат се 75 международни запитвания, като по-голямата част от тях идват от сродни органи за защита на данните. Отговори се предоставят и по запитвания на други организации, научни институти и

консултантски компании, занимаващи се с въпросите на неприкосновеността и защита на данните. Областите на взаимодействие обхващат контролната дейност, налагането на административни наказания, регистрацията на АЛД, разрешаване предоставянето на лични данни в трети страни, дигиталното образование, правото на достъп на физическите лица до техни данни, вкл. в Шенгенската информационна система, директния маркетинг, обработването на лични данни в интернет (приемане на бисквитки при ползване на сайтове, използване на зловреден софтуер), правните разпоредби, обработване и защита на лични данни на малолетни, методологията за оценка на въздействието върху неприкосновеността на личния живот и др.

КЗЛД участва в изготвяне на българската позиция при обсъждане на предложеното законодателно досие за защита на данните в Съвет „Правосъдие и вътрешни работи“. Наред с вижданията по разглежданите през годината аспекти от предложението за общ регламент за защита на данните КЗЛД предлага като национална позиция призив към държавите членки за постигане на разумни компромисни решения с цел постигане на реален напредък по досието.

КЗЛД дава своя принос при формирането на общ подход на Съвета на ЕС по предложението за нов Регламент за Европол, което цели създаването на по-ефективен механизъм за надзор. Позицията на КЗЛД е за запазване силната роля на националните надзорни органи за защита на данните по отношение на надзора на Европол.

През 2014 г. КЗЛД допринася и за реализирането на европейски инициативи като проекта на Институт „Отворено Общество“ относно значението на личните данни за насърчаване на равенството и прилагането на Директива 2002/58/ЕО относно обработването и защитата на личните данни в сектора на електронните комуникации.

1. Участие на представители на КЗЛД в международни работни групи и подгрупи в областта на защитата на личните данни и в работата на съвместните надзорни органи

През 2014 г. продължава участието на представители на КЗЛД в международни работни групи и надзорни органи.

1.1. Участие в редовните заседания на Работната група по член 29 от Директива 95/46/ЕО

През отчетния период продължава участието на представителите на КЗЛД в Работната група по чл. 29 от Директива 95/46/ЕО за защита на физическите лица при

обработване на лични данни и за свободното движение на тези данни. Основни теми, които са обсъдени в рамките на проведените заседания са последствията от програмите за масово наблюдение, използвани от службите за сигурност и създаването на системи за обработване на резервационни данни на пътниците, практическото сътрудничество между органите за защита на данните, както и състоянието на реформата за защита на данните. Обект на обсъждане е също адекватното ниво на защита в трети страни с акцент върху модернизиранието на програмата за „Сейф Харбър“. В технологичен план работата на Работната група по чл. 29 е насочена върху разработване на анализ относно техниките за анонимизиране и псевдонимизиране на лични данни, рискове и възможности за упражняване на контрол (потребителски и институционален) при използване на интернет свързаните устройства (Internet of things), „облачни“ услуги и безпилотни летателни устройства (т.нар. дроне) за граждански цели. Продължава и активността на Работната група по отношение на политиките по неприкосновеност на социалните мрежи и интернет търсачките. Във връзка с обработването на лични данни в интернет, основна задача в дейността на работната група през годината е регламентирането на отношенията администратор, обработващ лични данни. Прави се обстоен анализ на решението на Съда на Европейския съюз по делото „Гугъл“ и се разработва методология, която да унифицира практиката на надзорните органи при разглеждане на сходни случаи на национално ниво. Отчитат се и последствията от решението на Съда на ЕС, с което се обявява за недействителна Директива 2006/26/ЕО за запазване на трафични данни.

1.2. Участие в редовните заседания на Съвместните надзорни органи на Европол и Митници

През 2014 г. продължава участието на представители на КЗЛД в заседанията на Съвместните надзорни органи (СНО) на Европол и Митници.

В рамките на **Съвместния надзорен орган на Европол** (СНО Европол) се разглеждат и обсъждат въпроси, свързани с правомощията и компетенциите на надзорния орган и взаимоотношенията му с други надзорни органи и по-специално Европейския надзорен орган за защита на данните, както и защитата на личните данни, произтичаща от разпоредбите в предложението за нов регламент на Европол. Предмет на обсъждане е и базата за обмен на оперативна и стратегическа информация и разузнавателни данни, както и работата на Центъра за реакция на кибератаките и въвеждането и функционирането на нова система за анализ на Европол. Акцент в

работата на групата е и организирането на проверки при обработване на лични данни в системата на Европол. Модернизирането на системата за сигурен обмен на информация СИЕНА и въвеждане на хармонизирани критерии за правоприлагане при обмен на информация между полицейските системи, правораздаването и защитата на данните, както и необходимостта от стандартизирани въпросници при извършване на инспекции също са сред приоритетите на СНО Европол през 2014 г.

По време на заседанията на Съвместния надзорен орган на митническата информационна система (СНО Митници) се дискутират въпросите, свързани с практиката по прилагането на работната рамка за защита на данните и Митническата информационна система и правото на достъп до системата на физическите лица. Дискутира се извършената проверка от Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ) и възможни бъдещи действия. Прави се преглед на развитията във връзка с приетата брошура за правата на лицата и отговорностите на компетентните органи по отношение на Митническата информационна система.

1.3. Участие в редовните заседания на Координационните групи по надзор на Митническата информационна система, Евродак, Визовата информационна система и Шенгенската информационна система

КЗЛД участва и в специално създадените координационни групи по надзор, които се ръководят от Европейския надзорен орган за защита на данните и се състоят от представители на националните органи за защита на данните на страните членки на Европейския съюз.

През отчетния период, по време на заседанието на Координационната група за надзор на Митническата информационна система (МИС) се разглеждат доклади относно направени проверки на ирландската МИС и ОЛАФ, проект на наръчник за упражняване на правата на лицата на достъп до данни в МИС и работната програма на координационната група за периода 2014–2015 г. Като основни приоритети на групата се очертават извършването на оценка на полезността на МИС, упражняване на правото на достъп на лицата, подобряване на взаимодействието между Съвместния надзорен орган и Координационната група за надзор на МИС.

На заседанията на Координационната група по надзор на Евродак се обсъжда настоящото състояние на системата и нейното използване, предстоящото изготвяне на брошури с информация относно обработването на данни на лицата, влизащи в системата Евродак, както и предстоящия преглед на системата през 2015 година.

В рамките на редовните срещи на Координационната група по надзор на Визовата информационна система (ВИС) се обсъждат последните развития на визовата информационна система и компетентните органи, имащи право на достъп до нея, актуализирането на предоставяната информация от системата, както и възлагане на част от дейностите по издаване на визи на подизпълнители при даване на възможност на органите за защита на данните да извършват проверки на тези подизпълнители. В тази насока КЗЛД дава указания на МВнР за изпълнение.

В заседанията на Координационната група по надзор на Шенгенската информационна система от второ поколение (ШИС II) се дискутират сигурността на информационната система, упражняването на правата на лицата и текущото развитие, както и изготвянето на предписания относно необходимите мерки за сигурност в случай на възлагане на част от обработването на външни изпълнители. Обсъжда се актуализирането на каталога с добри практики, както и общите стандарти за решаване на проблеми в Шенгенската информационна система. Дискутират се развитията по отношение на разработваната процедура за съобщаване на инциденти, както и увеличаването на жалбите от физически лица, подадени в националните бюра СИРЕНЕ.

2. Участие в международни конференции в областта на защита на данните

През 2014 г. продължава участието в европейски и международни събития в областта на защитата на данните и неприкосновеността на личния живот.

2.1. Конференция на органите за защита на данните от Централна и Източна Европа

Ежегодно в рамките на конференцията се обменят знания, опит и идеи с цел осъществяването на взаимодействие и изработване на унифицирани методи за действие на органите за защита на данните в региона. Основните теми, които се обсъждат, са модернизиране на европейската правна рамка за защита на данните, обмен на информация относно правната уредба и практиката на държавите, както и обработването на голям обем от данни.

В рамките на конференцията КЗЛД изнася презентация относно услугите, предоставяни в „облака“, основните рискове за личната неприкосновеност в условията на обработване на големи масиви с данни, новите принципи за защита на данните – по подразбиране, при проектиране, при препроектиране на системата, както и принципа на отчетност, „правото да бъдеш забравен“, „откритост и прозрачност“ и основни въпроси

и задачи, които следва да бъдат решени с цел осигуряване защитата на личните данни в съвременното информационно общество.

2.2. Заседания на представители на националните органи за защита на данните за прилагането на Регламент 611/2013/ЕО относно мерките, приложими за съобщаването на нарушенията на сигурността на личните данни съгласно Директива 2002/58/ЕО за правото на неприкосновеност на личния живот и електронните комуникации

На проведените заседания се обсъжда активността на държавите членки по реализирането на разпоредбите на Регламент 611/2013, установяването на една обща форма на уведомяване, както и еднаквото оценяване на нарушенията с цел подобряване на взаимодействието между страните, взаимодействието между администраторите на лични данни, обработващите, гражданите и органите за защита на данните, изготвянето на списък с подходящи технологични мерки за защита, връзката с другите правни инструменти, последните развития в нормативната база на информационната и мрежовата сигурност и необходимостта от уведомяване при неразбираеми или анонимизирани данни.

2.3. Европейска конференция на органите за защита на личните данни

Фокус на Конференцията е сътрудничеството между органите за защита на личните данни и подобряване на съвместната работа. Разглеждат се също и текущото състояние на европейското и международното сътрудничество при осъществяване на защитата на личните данни, очакванията в тази връзка от органите за защита на данните, гражданите и АЛД и вижданията за развитие на сътрудничеството. Представя се ръчник по европейската правна рамка за защита на личните данни, издаден от Съвета на Европа и Агенцията на ЕС за основните права. Приемат се резолюции относно преразглеждането на Конвенция 108/81/ЕО за защита на лицата при автоматизирана обработка на лични данни и относно акредитацията на органа за защита на данните на Грузия за член на Европейската конференция със статут на европейски национален орган по защита на данните.

2.4. 36-а международна конференция на органите за защита на данните и неприкосновеността

През 2014 г. конференцията преминава под мотото „Световен ред в защитата на личните данни – сбъдва ли се нашата мечта“, като обединяващата тема е необходимостта от единна ефективна система за защита на данните в международен мащаб.

Представят се перспективите за взаимосвързани системи за защита на данните и усъвършенствани технологии за повишаване на неприкосновеността. Дискутира се синхронизирането на правилата за трансгранична защита и аспектите на електронното здравеопазване, както и принципът за „обслужване от едно гише“ и ефективно правоприлагане.

На конференцията се приема декларация „Интернет свързани устройства/неща“ и резолюциите „Неприкосновеността в цифровия свят“, „Големите данни“, „Сътрудничество в правоприлагането“ и относно акредитирането на нови членове и наблюдатели. Приема се и бланково Споразумение за трансгранично сътрудничество в правоприлагането в сферата на защитата на личните данни, с което се цели създаването на процедурни правила, които да улеснят органите за защита на данните при прилагане на техните контролни правомощия и обмяната на информация между тях.

В рамките на конференцията КЗЛД заявява желанието и готовността на българския надзорен орган да бъде домакин на 40-ата международна конференция на органите по защита на данните и неприкосновеността, която ще се проведе през есента на 2018 г. Това е и годината на българското председателство на Съвета на Европейския съюз.

3. Регионално сътрудничество със сродни органи за защита на личните данни

През отчетния период се реализира партньорство на КЗЛД с Дирекцията за защита на личните данни на Република Македония в рамките на инструмента за техническо подпомагане и информационен обмен (TAIEX), чийто бенефициент е македонският орган. Целта на проекта е обмяната на законодателен и практически опит между двата органа, като същевременно се направи съпоставка на техните контролни правомощия и се обсъдят възможностите за изграждане на координиран подход за провеждане на съвместни операции в областта на защитата на личните данни с трансграничен характер, както и да се идентифицират и преодолеят възможни

проблеми. При провеждането на проекта се отчита преобладаващото икономическо присъствие на мултинационални компании, които извършват непрекъснат обмен на информация, както и залагането в настоящата реформа на законодателството в сферата на защитата на данните, на засилено сътрудничество между надзорните органи.

Програмата за обучение включва представяне на правомощията и методологията за извършване на проверки, симулативна проверка на български АД с клон в Република Македония и оценка на съвместните контролни действия. Като част от проверката са идентифицирани добрите страни и предизвикателствата пред двустранното сътрудничество.

В рамките на посещението се обсъжда и възникнал трансграничен случай, по който работят и двата органа, а именно – подаден сигнал от български гражданин, че е регистриран без негово знание в македонски сайт за намиране на работа.

В края на срещата се отчита добро сътрудничество, като двете страни си разменят работни документи с анализ и препоръки.

4. Анализ на състоянието на реформата по защита на данните

И тази година продължава интензивната работа на експертно ниво по предложените текстове от Европейската комисия на общ Регламент за защита на данните и Директива за защита на данните в областите полиция и правосъдие и по модернизацията на Конвенция 108/81/СЕ.

4.1. Предложение за Общ регламент за защита на данните

В Европейския съюз предложението за общ Регламент за защита на данните продължава да бъде сериозно законодателно предизвикателство. Проекторегламентът се разглежда паралелно в Европейския парламент и Съвета на ЕС, като някои въпроси се обсъждат и от Работната група по член 29 от Директива 95/46/ЕО. Към настоящия момент все още текстовете на Регламента са в работен вид, тъй като обсъжданията по тях продължават. Основните въпроси, които се дискутират през 2014 г., са свързани с необходимостта от по-голяма гъвкавост по отношение на обработване на лични данни от публични органи, предложените инструменти за трансфер на данни към трети страни, новите механизми за сътрудничество между държавите членки, като например „обслужването на едно гише“, ролята на националните надзорни органи за защита на данните и на бъдещия Европейски комитет за защита на данните, изключенията при обработката на данни за статистически, архивни, научни, исторически и

журналистически цели и др. Българската позиция се изготвя от КЗЛД, като промените се обсъждат на експертно ниво в Работната група по обмен на информацията и защита на данните към Съвета на ЕС и на политическо ниво от министрите на правосъдието в рамките на Съвета „Правосъдие и вътрешни работи“.

В хода на дискусиите КЗЛД е изразила следните принципни позиции:

- По отношение на „обслужването на едно гише“ следва да се намери точният баланс между предложения механизъм за „обслужване на едно гише“, включващ определянето на водещ орган за защита на данните и неговото сътрудничество със заинтересованите национални надзорни органи за защита на данните при разглеждането на казус, с който е сезиран, и постигането на еднакво прилагане, правна сигурност за гражданите и по-малка административна тежест за администраторите на лични данни, въз основа икономия на време и ресурси при прилагане на механизма.

- Извършване на трансфер на данни към трети страни следва да бъде уредено посредством широк правен инструментариум за извършване на трансфери на данни към получатели в трети страни чрез решения за адекватност (териториална и секторна), подходящи гаранции за защита (обвързващи корпоративни правила; стандартни договорни клаузи; кодекси за поведение; механизми за сертифициране; гаранции за защита, включени в административни инструменти за целите на публичния сектор) и дерогации в строго определени случаи.

- По отношение на обхвата на предложения регламент следва в предметния обхват на регламента да попадат и дейностите, свързани с наблюдение на поведението на лицата, както и АЛД, установени в трети страни, в случаите, когато предлагат стоки и услуги или следят поведението на граждани на ЕС и тези действия се извършват на територията на ЕС.

- По отношение на въвеждането на изключение в някои от правата на физическите лица във връзка с обработването на данни за статистически, архивни, научни, исторически и журналистически цели следва да бъдат приети подобни изключения, като те трябва да бъдат ясно разписани и определени. В тези случаи следва да се отчете необходимостта от намирането на баланса между правото на неприкосновеност на личния живот и защита на данните и други основни права, и наличието на важен публичен интерес.

- По отношение на делегираните актове³ е необходимо да се отчете тяхната полезност, тъй като те са подходящ инструмент за поддържане актуалността на регламента спрямо новите предизвикателства пред защитата на данните.

- По отношение на отговорността на администратора и обработващия в текста на регламента трябва по категоричен начин да бъде разписано уреждането на задълженията, като водещата роля на администратора на лични данни следва да бъде запазена, а взаимоотношенията на страните да се уреждат с договор, който да съдържа клаузи за защита на данните. Договорът следва да предоставя също възможност за упражняване на контрол от страна на компетентния надзорен орган върху администратора и обработващия лични данни.

4.2. Предложение за Директива за защита на личните данни в сферата на полиция и правосъдие

В своите позиции по предложението за директива КЗЛД отбелязва, че подкрепя виждането, че постигането на съгласуваност между предложенията за регламент и директива не трябва да е за сметка на автоматично прехвърляне на разпоредби, като се отчита спецификата на дейността на полицейските органи. Но въпреки това следва да се постигне съгласуваност между текстовете на двете разпоредби, където това е необходимо. При разписването на разпоредбите на директивата следва да се осигури високо ниво на защита и тя не трябва да води до занижаване на вече утвърдени стандарти и правомощия. Не трябва да се поставят пречки пред свободното упражняване на основни права на физическите лица. Упражняването на правото на достъп до информация трябва да следва логиката на предложението за общ Регламент за защита на данните. Правото на промяна, заличаване и ограничаване на обработването на данни следва да се спазва при отчитане спецификата на работата на полицейските органи. Практиката за предварителни консултации с националните надзорни органи за защита на данните трябва да се запази.

³ Делегиран акт е правнообвързващ акт на Европейската комисия, с който се допълват или изменят несъществени елементи от определен законодателен акт. Делегираните актове могат да се приемат под формата на регламенти, директиви и решения.

4.3. Модернизация на Конвенция 108/81/СЕ

През 2014 г. обсъждането и приемането на предложените изменени текстове на Конвенция 108/81/СЕ се извършва в рамките на заседанията на временния Комитет по Конвенция 108, в който участва и КЗЛД за защита на личните данни. Принципната позиция на КЗЛД е, че следва да се постигне максимално хармонизиране между новите актове, предлагани на ниво ЕС и тези на Съвета на Европа, като същевременно се запази общият, неутрален характер на Конвенцията. По време на заседанията се обсъждат някои от направените промени по текстовете, касаещи обхвата на Конвенцията, като се цели постигането на широк обхват. Акцентирано е върху задълженията на страните по Конвенцията за гарантиране на ефективното ѝ прилагане. Основни отворени въпроси, предмет на дискусия, са обработването на специални категории данни и извършването на трансфери към трети страни, както и изключенията от правата на физическите лица по отношение на защитата на данните и условията за присъединяване към Конвенцията.

ХІІ. Административен капацитет и финансови ресурси

1. Административен капацитет

През 2014 г. се извършва промяна в структурата на КЗЛД във връзка с проведен функционален анализ на институцията в рамките на проект **„Подобряване на управлението, организацията и функциите на КЗЛД, чрез провеждане на функционален анализ“**. Изменя се и се допълва Правилникът за дейността на КЗЛД и на нейната администрация (изм. и доп. ДВ. бр. 46 от 3 юни 2014 г.), като направените промени в структурата на КЗЛД се съобразяват с препоръките по проведения функционален анализ.

Промяната се реализира чрез сливане на 4 отдела от дирекцията от общата администрация и обособяването им в два отдела. В допълнение функции, изпълнявани до този момент от специализираната администрация, но нетипични за нейната дейност, се прехвърлят към дирекцията от общата администрация.

В резултат на извършените структурни промени процесът по координация между отделните административни звена се подобрява, а времето за извършване на работните задачи и изпълнение на работните процеси се намалява значително. По този начин към края на 2014 г. цялостната дейност по управление на финансови и материални ресурси се оптимизира и е по-ефективна.

За да се запази съотношението обща към специализирана администрация, освободените ръководни щатни бройки се преобразуват в експертни и се пренасочват към дирекциите от специализираната администрация. Тези бройки се използват за укрепване на съществуващия капацитет в направления на дейност на КЗЛД, при които има недостиг на експертиза и необходимост от назначаване на служители на експертни длъжности – в областта на развитието, международните дейности, стратегическото планиране и мониторинга на изпълнението, както и за укрепване на контролната дейност на КЗЛД.

С реструктурирането се оптимизира дейността и на специализираната администрация, като се предвиждат нови направления на дейност, релевантни към всяка административна структура, като организиране на целеполагането в отделните звена, мониторинг и отчитане на резултатите от изпълнението на стратегически документи.

През отчетния период се обявяват 9 конкурса за заемане на свободни длъжности в общата и специализираната администрация на КЗЛД. За пет от тях конкурсните

процедури приключват, като се назначават 5-има нови служители по служебно правоотношение. Очаква се останалите четири конкурса да приключат в началото на м. февруари 2015 г.

За КЗЛД обучението на служителите от нейната администрация е важен елемент от управлението на човешките ресурси. През отчетния период приоритет получават онези курсове и обучения, които спомагат за повишаването на ефективността на работа и допринасят за постигане на целите на КЗЛД.

През м. март 2014 г. се изготвя и утвърждава Годишен план за обучение с две основни направления:

- задължително обучение – обучение на служители, постъпващи за първи път на държавна служба – 1 новоназначен държавен служител на експертна длъжност и 1 новоназначен служител на ръководна длъжност са преминали обучение;

- специализирано обучение – за професионално развитие и повишаване на квалификацията. В годишния план се предвиждат обучения за 65 служители. Реално в обучение по Годишен план, за отчетния период участват 7 служители. Участието в обучения временно се преустановява поради налагащи се бюджетни рестрикции.

За отчетния период основна институция за реализиране на планираното обучение на служителите от КЗЛД е ИПА към Министерски съвет.

През 2014 г. продължава осъществяването на спечеления от КЗЛД проект по ОПАК, Приоритетна ос „Управление на човешките ресурси“, Подприоритет „Компетентна и ефективна държавна администрация“ – „Насърчаване на професионалното развитие на служителите на КЗЛД чрез прилагане на система от обучения съобразно техните професионални задължения“ с № ЦА 12 22 56/09.04.2013 г., по който през отчетния период са включени 40 служители.

При възникнала необходимост служителите от администрацията на КЗЛД се обучават и от други институции по специфични теми, свързани с осъществяването на дейността на КЗЛД извън предвиденото по годишния план и по проекта, а именно:

- „Управление на здравословни и безопасни условия на труд“ – 25 души;
- „Счетоводно приключване и данъчно облагане на 2013 г. на бюджетните предприятия“ – 1 служител;

- „Закон за изменение и допълнение на ЗОП – анализ и тълкуване“ – 1 служител.

Общо в обучения за повишаване на квалификацията и професионално развитие вземат участие **74** служители от администрацията на КЗЛД.

От анализа за участието на служителите в обучителните семинари се установява, че откъсването им от работния процес не се отразява на изпълнението на служебните задължения. Оценката от ефективността на проведените обучения към момента показва свързаност на обучителния процес с изпълнението на целите, задачите и приоритетите на КЗЛД.

2. Проведени обществени поръчки

2.1. Обществени поръчки, свързани с обезпечаване дейността на КЗЛД през 2014 г.

През 2014 година се обявяват и провеждат обществени поръчки със следните предмети:

- „Извършване на денонощна физическа охрана на сградата на КЗЛД и паркинга пред нея“, намираща се на бул. „Проф. Цветан Лазаров“ № 2, гр. София;
- „Доставка и монтаж на 51 броя климатици“;
- „Осигуряване на самолетни и автобусни билети за превоз на пътници и багаж при служебните пътувания в чужбина на Председателя, членовете на КЗЛД и служителите на администрацията, както и предоставяне на допълнителни услуги, свързани с пътуванията“.
- „Доставка на горива и аксесоари за нуждите на автомобилите, собственост на КЗЛД“;
- „Извънгаранционно абонаментно обслужване на автомобили и доставка на авточасти“.

Независимо от промяната на ЗЗЛД за обществените поръчки (ЗОП) от 1 юли 2014 г. посочените по-горе процедури се провеждат успешно и се сключват договори за текущата 2014 и за 2015 г. Досиетата по приключилите процедури на обществените поръчки се комплектуват и архивират съгласно изискванията на ЗОП и Вътрешните правила за условията и реда за планиране, подготовка и провеждане на процедурите за възлагане на обществени поръчки на КЗЛД.

Приемат се Вътрешни правила за поддържане на „Профила на купувача“ в КЗЛД съобразно измененията и изискванията на ЗЗЛД за обществените поръчки и подзаконовите нормативни актове от м. юли 2014 г., като се поддържа актуален „Профил на купувача“ на интернет страницата на институцията.

2.2. Приключени обществени поръчки по ОПАК

През 2013 г., в КЗЛД за защита на личните се провеждат процедури по ЗОП чрез открит конкурс и чрез публични покани по проекти, като сключените договори по тях се изпълняват през 2014 г., а именно:

- „Извършване на функционален анализ на администрацията на КЗЛД“, реализиран по проект А12-11-9/06.02.2013 г. „Подобряване на управлението, организацията и функциите на КЗЛД чрез провеждане на функционален анализ“, финансиран по Оперативна програма „Административен капацитет“;

- „Предоставяне на услуги по логистично осигуряване на събития и изработване и доставка на материали за обучения“ във връзка с изпълнението на проект „Подобряване на управлението, организацията и функциите на КЗЛД чрез провеждане на функционален анализ“.

- „Одит на дейностите по проекта“, реализиран по проект А12-11-9/06.02.2013 г.;

- „Обучение на лектори – надграждащ модул“, по проект „Насърчаване на професионалното развитие на служителите на КЗЛД чрез прилагане на система от обучения съобразно техните професионални задължения“, Оперативна програма „Административен капацитет“ (ОПАК), с номер на договор за финансиране ЦА12-22-56/4.07.2013 г., приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси“, подприоритет 2.2. „Компетентна и ефективна държавна администрация“, бюджетна линия BG051PO002/12/2.2-08,

- „Обучение на служители от дирекция „Информационни фондове и системи“ за администратори на база данни Oracle“, реализирана по проект „Повишаване на административния капацитет на КЗЛД за работа с бази данни, информационни системи и работа в екип“, Оперативна програма „Административен капацитет“ (ОПАК), с номер на договор за безвъзмездна помощ № ЦА12-22-57/4.07.2013г., приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси“, подприоритет 2.2. „Компетентна и ефективна държавна администрация“, бюджетна линия BG051PO002/12/2.2-08,

- „Обучение за служителите на отдел „Регистър и Архив“ в дирекция „Информационни фондове и системи“ за работа в екип и постигане на екипните цели“, реализирана по проект „Повишаване на административния капацитет на КЗЛД за работа с бази данни, информационни системи и работа в екип“, Оперативна програма „Административен капацитет“ (ОПАК), с номер на договор за безвъзмездна помощ ЦА12-22-57/4.07.2013 г.

- „Предоставяне на услуги по информация и публичност“ във връзка с изпълнението на проект „Повишаване на административния капацитет на КЗЛД за работа с бази данни, информационни системи и работа в екип“ с номер на договор за безвъзмездна помощ № ЦА12-22-57/04.02.2013 г. по ОПАК.

2.3. Организиране и провеждане на процедури по Обществени поръчки през 2014 година във връзка със спечелени нови проекти по ОПАК

Във връзка със спечелен проект „Усъвършенстване и разширяване на електронните услуги, предоставяни на бизнеса и гражданите от КЗЛД и интегрирането им с Единния портал за достъп до електронни административни услуги“, договор за финансиране с рег. № 13-32-13/11.02.2014 г., приоритетна ос III „Качествено административно обслужване и развитие на електронното управление“, подприоритет 3.2. „Стандартна информационно-комуникационна среда и оперативна съвместимост“, бюджетна линия BG051PO002/13/3.2-04, са проведени процедури по реда на чл. 14, ал. 4, т. 2, при условията и реда на Глава осма „а“ от ЗОП със следните предмети:

- „Разработване на инструментариум за извършване на оценка на нивото на въздействие, определяне на мерките за защита на личните данни от АЛД и за извършване на инспекции от КЗЛД“,

- „Информация и публичност“,

- „Извършване на одит“.

Проведените процедури са приключени успешно в края на 2014 г.

Във връзка със спечелен проект „Повишаване на квалификацията и надграждане на уменията и компетенциите на служителите на КЗЛД за по-ефективно и ефикасно изпълнение на задълженията им“, съгласно Договор, сключен между Министерството на финансите, Управляващ орган на Оперативна програма „Административен капацитет“ (ОПАК) – Дирекция „Оперативна програма „Административен капацитет“ и КЗЛД за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на Проекта по Оперативна програма „Административен капацитет“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд, приоритетна ос II „Управление на човешките ресурси“, подприоритет 2.2. се провежда успешно процедура по реда на чл. 14, ал. 4, т. 2, при условията и реда на Глава осма „а“ от ЗОП с предмет: „Информация и публичност“.

3. Състояние на внедрените информационни и комуникационни системи в КЗЛД през 2014 г.

През отчетния период се доусъвършенства информационната и комуникационна инфраструктура на КЗЛД, благодарение на което към настоящия момент КЗЛД разполага със съвременни средства за комуникации и обмен.

Внедрените автоматизирана система за провеждане на безхартиени заседания и електронната система за управление на документооборота и система за контрол по изпълнението на задачите съдействат за по-ефективно осъществяване и обезпечаване дейността на КЗЛД.

През отчетния период КЗЛД продължава сътрудничеството си с Изпълнителна агенция „Електронни съобщителни мрежи и информационни системи“, която отговаря за GovCERT Bulgaria (Национален център за действия при инциденти по отношение на информационната сигурност).

КЗЛД запазва участието си в Работна група 31 „Цифрова България 2015“, обособена към Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията.

4. Финансови ресурси – обща информация относно разходването на бюджета на КЗЛД за 2014 г.

Със Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2014 г. и ПМС № 3 от 15.01.2014 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2014 г. се утвърждава бюджетът за дейността на КЗЛД в размер на 2 373 000 лв.

През годината бюджетът на КЗЛД се намалява със сума в размер на 113 000 лв., в изпълнение на § 3, т. 2 от Заключителните разпоредби на ЗЗЛД за изменение и допълнение на ЗЗЛД за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2014 г. (ДВ, бр. 67/12.08.2014 г.)

След извършените корекции бюджетът на КЗЛД е в размер на 2 260 000 лв.

За обезпечаване на дейността на КЗЛД и нейната администрация се извършват разходи общо в размер на 2 239 111 лв., или 99,08% от утвърдените разчети за годината. Видовете разходи, отразени по параграфи от ЕБК, се представят в таблица, както следва:

Параграф	Наименование на разходите	Сума (лева)
01-00	Заплати и възнаграждения за персонала, нает по трудови и служебни правоотношения	1 036 618
02-00	Други възнаграждения и плащания за персонала	138 336
05-00	Задължителни осигурителни вноски от работодатели	269 248
10-00	Издръжка	667 357
19-00	Платени данъци, такси и административни санкции	9 898
52-00	Придобиване на дълготрайни материални активи	117 654
	Общо разходи по бюджета	2 239 111

XIII. Цели и приоритети на КЗЛД за 2015 г.

Стратегическа цел на българското правителство е въвеждането на комплексното административно обслужване във всички държавни администрации през 2015 г. Базисният модел на комплексното административно обслужване допълва и надгражда модела за административно обслужване на принципа „едно гише“. Този процес неминуемо ще окаже влияние и върху дейността на КЗЛД относно усъвършенстване и разширяване на електронните услуги, предоставяни на бизнеса и гражданите от КЗЛД и интегрирането им с Единния портал за достъп до електронни административни услуги.

При отчитане на натрупания опит в областта на контролната дейност и с цел създаване на условия за еднообразно прилагане на правилата за защита на данните от администратори със сходен предмет на дейност КЗЛД залага на промяна в подхода за избор на АДД за включване в годишен план за проверки и акцентира върху провеждането на секторни проверки. Водещ критерий при дефинирането на секторите от общественно-икономическия живот, които ще са обект на проверка, е обработването на лични данни на изключително голям брой физически лица (например в сектор „Образование“ и/или „Здравеопазване“).

В продължение на политиката си за повишаване на информираността на обществото по проблемите на защитата на данните във фокуса на КЗЛД остават уязвими групи в обществото. През предстоящия отчетен период КЗЛД ще надгради вече реализираната през 2012 г. дейност по отношение защитата на личните данни на децата и подрастващите, като насочи усилията си и към координирано взаимодействие с партньорски институции и заинтересовани страни. Ранната превенция сред уязвими групи от обществото е надеждна гаранция за успешно упражняване на правото на защита на личните данни и недопускане на злоупотреби с него.

Във фокуса на вниманието на КЗЛД през 2015 г. е и идентифицираната необходимост от законодателни промени в изборното законодателство, с оглед ясно дефиниране на задълженията на всички субекти в изборния процес и гарантиране на адекватна защита на личните данни на избирателите.

С оглед заетите ръководни позиции в органи за защита на данните към Европейския съюз през 2015 г. КЗЛД ще засили международната си активност на всички нива с цел максимален принос в работата на европейските органи за защита на данните, формиране на европейските политики и утвърждаване ролята на Република България като активен член на ЕС.

Съществен акцент в работата на КЗЛД в международен план остава подготовката на институцията за прилагане на новата правна рамка по защита на личните данни, която след тригодишна дискусия е във финалния си етап. И през 2015 г. основните усилия ще бъдат насочени към създаване на необходимите предпоставки за въвеждане на новите европейски изисквания в национален план както по отношение широк кръг от АД, така и спрямо специфични сектори на дейност, каквито са областите „Полиция“ и „Правосъдие“. Важен фактор за успешната подготовка на страната за въвеждане на новите завишени стандарти за защита на личните данни е повишаването на професионалната подготовка и специализирана експертиза на администрацията на КЗЛД. КЗЛД ще продължи да инвестира в тази сфера.

Друг приоритет, свързан с предстоящия финал на европейската реформа, който остава актуален в дневния ред на КЗЛД, е въвеждането в българското законодателство на новата фигура – служител по защита на данните, респ. провеждането на обучение на тези лица от страна на КЗЛД. Задължителното въвеждане на тази фигура ще укрепи значително правото на защита на личните данни и ще допринесе за пълноценното функциониране на системата за защита на личните данни в Република България.

КЗЛД ще продължи да осъществява активни действия и с оглед реализиране на приоритета на Република България – пълно присъединяване към Шенгенското пространство.

Годишният отчет на Комисията за защита на личните данни за дейността ѝ през 2014 г. е приет с решение на Комисията на заседание, проведено на 22 януари 2015 г. (Протокол № 4).

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

Венцислав Караджов /п/

ЧЛЕНОВЕ:

Цанко Цолов /п/

Цветелин Софрониев /п/

Мария Матева /п

Веселин Целков /п/